nationale nederlanden

De overeenkomst in het kort

Met Aanvullende PensioenOpbouw met beheerd beleggen bouw je vermogen op voor een toekomstige lijfrente-uitkering als aanvulling op je pensioen. Je kunt geld storten op de rekening of bestaand lijfrentekapitaal laten overdragen. Het saldo op de rekening kun je vervolgens gebruiken om te sparen tegen een vaste of variabele rente, te beleggen of een combinatie hiervan toe te passen. Het geld staat op een geblokkeerde lijfrenterekening en is niet vrij opneembaar.

Wat betekent het aangaan van deze overeenkomst?

Door de overeenkomst met Nationale-Nederlanden Bank aan te gaan, open je een geblokkeerde lijfrenterekening en sluit je ook een beheerovereenkomst af. Binnen deze beheerovereenkomst neem je niet zelf de beleggingsbeslissingen, maar belegt Nationale-Nederlanden Bank namens jou binnen het vastgestelde beleggingsprofiel. Voor dit product gelden specifieke fiscale regels voor lijfrenten. Je bent zelf verantwoordelijk voor het controleren of jouw inleg of overgedragen kapitaal aan deze fiscale voorwaarden voldoet en of je inleg voor fiscale aftrek in aanmerking komt. Je ontvangt communicatie over dit product voornamelijk digitaal via mijn.nn, de NN App en e-mail.

Welke opties heb je binnen de Aanvullende PensioenOpbouw met beheerd beleggen?

Je kunt:
- zelf geld storten;
- lijfrentekapitaal van een andere toegelaten aanbieder laten overdragen;
- sparen op een variabele renterekening;
- geld vastzetten in één of meer deposito's met een vaste rente;
- beleggen via een beleggingsdepot met vermogensbeheer;
- het kapitaal of een deel hiervan omzetten in een lijfrente-uitkering bij Nationale-Nederlanden of een andere toegelaten aanbieder.

Wat zijn belangrijke aandachtspunten en risico's?

- **Afsluitkosten**
  Alleen bij het openen van een Aanvullende PensioenOpbouw betaal je eenmalig afsluitkosten. Voeg je aan een lopende Aanvullende PensioenOpbouw beheerd beleggen toe, dan betaal je deze kosten niet nog een keer.
- **Beheerkosten**
  Voor het vermogensbeheer rekenen wij een vast percentage beheerkosten (0,82% in 2026) van het gemiddeld belegde vermogen in een kwartaal.
- **Variabele rente**
  Tijdens de looptijd kan de variabele rente stijgen of dalen.
- **Deposito**
  De minimale storting op een deposito is € 1.000,00 en gedurende de looptijd kan er op een deposito geen geld worden bijgestort. Je kunt dan wel een nieuw deposito voor minimaal € 1.000,00 toevoegen. Bij voortijdige beëindiging van een deposito kunnen opnamekosten gelden. Zie artikel 10.2 van de productvoorwaarden voor meer informatie over opnamekosten.
- **Uiterste omzettingsdatum**
  Je moet het kapitaal uiterlijk in het zesde kalenderjaar na AOW-datum gebruiken om een lijfrente-uitkering aan te kopen. Hierbij geldt dat de eerste periodieke lijfrente-uitkering ook uiterlijk in het zesde kalenderjaar na AOW-datum moet plaatsvinden. Ben je te laat? Dan ben je over het volledige kapitaal ineens belasting en revisierente verschuldigd.
- **Niet-toegestaan gebruik**
  Niet-toegestaan gebruik zoals te laat omzetten of afkopen kan leiden tot belastingheffing en revisierente.
  Hierover lees je meer in het document "Fiscale en juridische regels".

- **Geschiktheid**
  Voordat je start met Aanvullende PensioenOpbouw met beheerd beleggen beoordeelt Nationale-Nederlanden op basis van onder meer je financiële situatie, kennis, ervaring, doelstellingen en risico-bereidheid of vermogensbeheer via beheerd beleggen geschikt voor je is. Op basis daarvan wordt je beleggingsprofiel vastgesteld. Het is belangrijk dat je beleggingsprofiel actueel is. Daarom vraagt Nationale-Nederlanden je elk jaar om je gegevens te actualiseren en ook om ons bij relevante wijzigingen in je persoonlijke of financiële situatie op de hoogte te houden.
- **Waardeverandering**
  De waarde van beleggingen kan stijgen of dalen. Je kunt (een deel van) je inleg verliezen.
- **Rendement**
  Resultaten uit het verleden bieden geen garantie voor de toekomst.
- **Lifecyclemethode**
  Nationale-Nederlanden past een lifecyclemethode toe en bouwt het beleggingsrisico af naarmate de vastgelegde doeldatum dichterbij komt.
- **Overdracht naar een andere aanbieder**
  Je kunt (een deel van) het saldo overdragen naar een andere toegelaten aanbieder. Daarbij worden eventuele beleggingen eerst verkocht. Bij tussentijdige beëindiging van een deposito kunnen opnamekosten gelden.

Wil je meer informatie? Lees de product-voorwaarden dan goed door. Daarin staat ook andere belangrijke informatie en meer over de risico's. Zie hiervoor onder andere bijlage 1 van de productvoorwaarden Aanvullende PensioenOpbouw met beheerd beleggen.

Deze toelichting beschrijft de belangrijkste kenmerken en gevolgen van de Aanvullende PensioenOpbouw met beheerd beleggen. De fiscale gevolgen staan beschreven in het document 'Fiscale en juridische regels'. De productvoorwaarden Aanvullende PensioenOpbouw met beheerd beleggen gelden altijd. Als er iets afwijkt, zijn die voorwaarden bepalend.

nationale nederlanden

Productvoorwaarden

Aanvullende PensioenOpbouw met beheerd beleggen

Artikel	4176-40.2610
Datum	9 oktober 2026

Inhoud

1 Aanvragen en openen 6

2 Bedenktijd/ontbindingsrecht (Beleggingsgedeelte) 7

3 Geld storten 8

4 Variabele renterekening 8

5 Deposito 8

6 Einde van de rekening 9

7 De overeenkomst tussentijds beëindigen 9

8 Als je gaat scheiden 10

9 Als je overlijdt 10

10 Kosten 11

11 Communicatie 12

12 Klachten 14

13 Persoonsgegevens 14

14 Wijzigen van de voorwaarden 14

15 Wet- en regelgeving en nadere regels 15

16 Beleggingsdepot 16

17 Beleggen met jouw beleggingsdepot en de Beleggersgiro 20

18 Geld overboeken van en naar het beleggingsdepot 23

19 Het beleggingsdepot tussentijds beëindigen 23

20 Kosten voor beheerd beleggen 24

21 Aanvullende bepalingen communicatie bij beleggen 25

22 Overig 26

23 Begrippen 27

Bijlage 1 - Belangrijke kenmerken en risico's van beleggen 30
Bijlage 2 - Samenvatting Nationale-Nederlanden Bank N.V. - Orderuitvoeringsbeleid 39
Bijlage 3 - Belangentegenstellingen 41

Dit zijn de **productvoorwaarden** van Aanvullende PensioenOpbouw van Nationale-Nederlanden Bank N.V. met beheerd beleggen.
Deze **productvoorwaarden** zijn van toepassing als je ervoor kiest om te gaan beleggen bij Aanvullende PensioenOpbouw.

Met Aanvullende PensioenOpbouw kun je met de mogelijkheid van fiscale aftrek **vermogen** opbouwen door te sparen en/of te beleggen. Met dit **vermogen** kan je je pensioen aanvullen. Tijdens de looptijd staat je geld op een geblokkeerde rekening. Je kunt het dus niet opnemen.

Aanvullende PensioenOpbouw bestaat uit een variabele renterekening, de mogelijkheid om deposito's te openen en de mogelijkheid tot beheerd beleggen.

Ga je beheerd beleggen bij Aanvullende Pensioen-Opbouw? Dan toetsen we eerst of beheerd beleggen voor jou geschikt is. Als dit zo is, dan openen we een beleggingsdepot.
Beheerd beleggen is beleggen op basis van **vermogensbeheer**. Je geeft ons toestemming om in jouw naam beleggingsbeslissingen te nemen. Als je gaat beleggen, dan zijn de specifieke paragrafen en artikelen uit deze voorwaarden die gaan over beleggen hierop van toepassing.

Let op: je kunt bij ons niet beleggen als je een **U.S. Person** bent.
In deze voorwaarden lees je wat we onder een **U.S. Person** verstaan.

Deze **productvoorwaarden** bevatten belangrijke informatie. Ze zijn een onderdeel van de **overeenkomst** tussen jou en Nationale-Nederlanden Bank N.V.

In deze voorwaarden hebben we belangrijke begrippen vet gedrukt. Deze begrippen staan achteraan uitgelegd in een begrippenlijst. Boven de artikelen van deze voorwaarden staan kopjes. Deze staan er om de tekst prettig leesbaar te maken. Ze maken juridisch gezien geen onderdeel uit van de inhoud van deze voorwaarden.

In deze **productvoorwaarden** spreken we je aan met 'je', 'jij' of 'jouw'. Nationale-Nederlanden Bank N.V. noemen we ook 'we', 'wij', de **'bank'** of 'ons'.

1 Aanvragen en openen

1.1 Aanvullende PensioenOpbouw staat op naam van één persoon. Die persoon is de rekeninghouder. De rekeninghouder is een natuurlijk persoon met een minimumleeftijd van 18 jaar, dus geen bedrijf of instelling. Daarnaast geldt dat de rekeninghouder:

- in Nederland woont (exclusief Caribisch Nederland), en
- de nationaliteit van een EU-land of een (permanente) Nederlandse verblijfsvergunning heeft.

1.2 Aanvullende PensioenOpbouw is een geblokkeerde lijfrente in de zin van de Wet inkomstenbelasting 2001.

1.3 De **overeenkomst** voor Aanvullende PensioenOpbouw komt tot stand als wij:

- jouw aanvraag hebben ontvangen, én
- je als klant hebben geaccepteerd, én
- Aanvullende PensioenOpbouw hebben geopend.

1.4 Als je binnen een jaar na het openen van Aanvullende PensioenOpbouw geen bedrag hebt gestort, dan eindigt de overeenkomst. We heffen Aanvullende PensioenOpbouw dan op. Je kunt hier dan geen gebruik meer van maken.

1.5 Je bent verplicht een vaste **tegenrekening** aan ons op te geven. Deze **tegenrekening** moet op jouw naam staan. Bij het openen van Aanvullende PensioenOpbouw moet de bank waar deze **tegenrekening** loopt in Nederland gevestigd zijn.

1.6 Door het aangaan van de **overeenkomst**, verklaar je aan ons dat:

- je ons toestemming geeft om informatie uitsluitend elektronisch aan jou te verstrekken;
- we aan jou een exemplaar van deze voorwaarden hebben verstrekt, of dat je in ieder geval een exemplaar van deze voorwaarden (elektronisch) hebt kunnen opslaan en raadplegen.

1.7 Wij openen Aanvullende PensioenOpbouw voor je nadat de **overeenkomst** tot stand is gekomen. Voorafgaand aan het openen van Aanvullende PensioenOpbouw en in het kader van ons acceptatieproces, vragen wij je jouw identiteit te bevestigen in **mijn.nn**.

1.8 In verband met wettelijke verplichtingen, dienen wij de identiteit van elke (potentiële) **rekeninghouder** vast te stellen en te verifiëren. Hiervoor vragen wij van elke (potentiële) **rekeninghouder** bepaalde persoonsgegevens, andere informatie of documenten op.

1.9 Elke (potentiële) **rekeninghouder** is verplicht mee te werken aan elk verzoek van ons om zijn identiteit vast te stellen en/of te verifiëren. De (potentiële) rekeninghouder is verplicht om een wijziging in persoonlijke omstandigheden binnen 30 dagen na deze wijziging aan ons door te geven. Als de (potentiële) **rekeninghouder**:

- gewijzigde omstandigheden niet (tijdig) doorgeeft;
- gegevens of omstandigheden verzwijgt;
- niet (tijdig) meewerkt aan enig verzoek van ons om zijn of haar identiteit vast te stellen;

dan is de (potentiële) **rekeninghouder** aansprakelijk voor de schade die wij en/of onze medewerkers als gevolg daarvan lijden.

2 Bedenktijd/ ontbindingsrecht (Beleggingsgedeelte)

2.1 Binnen 30 dagen na openingsdatum heb je het recht om je rekening Aanvullende PensioenOpbouw te ontbinden (ontbindingsrecht). Je geeft dit eenvoudig aan ons door via **mijn.nn**. Bij het ontbinden van de Aanvullende PensioenOpbouw beëindigen wij ook alle onderliggende rekeningen (deposito, variabele renterekening en beleggingsdepot).

Let op: het ontbinden van de Aanvullende PensioenOpbouw of het beleggingsgedeelte kan financiële gevolgen hebben. Wil je meer weten over de mogelijke gevolgen in jouw situatie? Neem dan contact op met je financieel adviseur.

2.2 Bij volledige ontbinding van de Aanvullende PensioenOpbouw storten wij de door jou betaalde afsluitkosten en eventueel aanwezig saldo terug naar de rekening(en) waarvan wij deze hebben ontvangen. Dit doen wij zo spoedig mogelijk na je ontbindingsverzoek. Dit is meestal binnen 14 dagen maar kan, bij de verkoop van aandelen, in sommige gevallen langer duren. Over bedragen die tijdelijk op de rekening hebben gestaan, vergoeden wij geen rente.

2.3 Heb je binnen 30 dagen geen verzoek gedaan om de Aanvullende PensioenOpbouw of het beleggingsgedeelte te ontbinden, dan vervalt de mogelijkheid om te ontbinden voor dit gedeelte. Het is daarna niet meer mogelijk om deze rekeningen op basis van dit artikel te beëindigen.

Deposito

2.4 Een deposito heeft geen eigen bedenktermijn. De mogelijkheid tot ontbinden eindigt op hetzelfde moment als voor de oorspronkelijk aangevraagde rekening Aanvullende PensioenOpbouw. Is het deposito geopend na deze termijn? Dan geldt er geen ontbindingstermijn.

Beleggingsdepot

2.5 Voor het beleggingsgedeelte van een Aanvullende PensioenOpbouw geldt een eigen ontbindingstermijn van 30 dagen. Deze bedenktijd gaat in op het moment dat je begint met beleggen en heeft geen invloed op de ontbindingstermijn van de eerder geopende Aanvullende PensioenOpbouw (deposito en variabele renterekening). Je geeft een verzoek tot ontbinding van het beleggingsgedeelte eenvoudig aan ons door via **mijn.nn**.

2.6 Als je het beleggingsgedeelte ontbindt, verkopen wij de beleggingen zo snel mogelijk. Het resultaat van de beleggingen, beïnvloed door koersschommelingen en kosten voor beheer, is volledig voor jouw rekening en risico.

2.7 Zodra alle beleggingen zijn verkocht, storten wij de opbrengst op de variabele renterekening van je Aanvullende PensioenOpbouw. Wordt de Aanvullende PensioenOpbouw volledig ontbonden, dan storten wij de waarde binnen 14 dagen na dit moment terug naar de rekening van herkomst.

2.8 Maak je gebruik van de ontbindingstermijn van het beleggingsgedeelte, dan beëindigen wij alleen het beleggingsdepot. Wil je ook de volledige Aanvullende PensioenOpbouw ontbinden en is de oorspronkelijke ontbindingstermijn nog niet verstreken, dan moet je dit uitdrukkelijk aangeven in je ontbindingsverzoek.

3 Geld storten

3.1 Je kunt op de volgende manieren geld storten:

- je stort zelf geld.
- je laat het **lijfrentekapitaal** dat je bij ons of een andere bank, verzekeraar of uitvoerder hebt opgebouwd rechtstreeks storten. Je geeft de bank, verzekeraar of andere uitvoerder zelf opdracht om het kapitaal over te maken. Dat kunnen wij niet voor je doen, omdat de bank, verzekeraar of andere uitvoerder deze opdracht alleen van jou mag accepteren.

3.2 De bedragen die je op Aanvullende PensioenOpbouw stort, mag je - binnen de grenzen van de Wet inkomstenbelasting 2001 - aftrekken voor de heffing van inkomstenbelasting. Als je de gestorte bedragen wilt aftrekken, dan moet je voldoende aftrekruimte hebben. Je bent er zelf verantwoordelijk voor om de aftrekruimte te berekenen. Wij controleren de aftrekbaarheid van je stortingen niet. Wij gaan ervan uit dat deze volledig zijn afgetrokken voor de heffing van inkomstenbelasting.

Let op: Lijfrentekapitaal dat je stort vanuit een andere bank, verzekeraar of uitvoerder mag je niet aftrekken voor de heffing van inkomstenbelasting.

3.3 Wij schrijven iedere storting bij op de **variabele renterekening**.

4 Variabele renterekening

4.1 Bij Aanvullende PensioenOpbouw openen we altijd een **variabele renterekening**. Dit is de rekening waarop je bedragen stort en waarover wij een variabel rentepercentage vergoeden.

4.2 We starten met het berekenen van de rente over iedere storting op de **variabele renterekening** op de dag dat die storting op de rekening staat. De rente berekenen we per dag over het saldo. Hierbij gaan we uit van het werkelijke aantal dagen per maand en per jaar. We schrijven in januari van ieder jaar de rente over het voorgaande jaar bij op de **variabele renterekening**. We vergoeden ook variabele rente over de bijgeschreven rente.

4.3 Wij bepalen de hoogte van het variabele rentepercentage. We kunnen dit rentepercentage op ieder moment wijzigen. We informeren je van tevoren bij een wijziging van het rentepercentage. Bij het vaststellen van het rentepercentage houden wij rekening met onder andere:

- De marktrentes
- Het spaargedrag van onze klanten
- Het evenwicht tussen spaargeld en leningen
- De kosten die wij maken voor onze spaarrekeningen
- Onze concurrentiepositie, verdienmodel en de
- Gewenste positionering in de markt
- Toepasselijke wet- en regelgeving

5 Deposito

5.1 Je kunt het saldo op de **variabele renterekening** geheel of gedeeltelijk vastzetten in één of meer deposito's. Dit betekent dat je over dit bedrag een vast rentepercentage krijgt over een afgesproken periode. De rente wijzigt niet tijdens de looptijd van het deposito. Het minimumbedrag dat je stort, is € 1.000,- per deposito.

5.2 De looptijd van een deposito is minimaal één jaar. De maximale looptijd is het aantal volledige jaren dat Aanvullende PensioenOpbouw nog kan lopen tot de **omzettingsdatum**, met een maximum van dertig jaar.

5.3 We schrijven de rente steeds jaarlijks bij op het deposito. We doen dat voor het eerst één jaar na de ingangsdatum van het deposito en voor het laatst op de einddatum van het deposito. Over de bijgeschreven rente vergoeden we ook rente.

5.4 We starten met het berekenen van de rente over je storting op het deposito vanaf de dag dat het deposito is geopend. De rente berekenen we per dag over het saldo. Hierbij gaan we uit van het werkelijke aantal dagen per maand en per jaar.

5.5 Wij stellen de rente van het deposito vast op het moment dat het deposito ingaat.

5.6 Extra stortingen in het deposito zijn niet mogelijk. Je kunt wel een nieuw deposito afsluiten.

5.7 Op de einddatum van het deposito storten wij het saldo terug op de **variabele renterekening**. Vanaf dan geldt het variabele rentepercentage zoals beschreven in paragraaf 4 Variabele renterekening. Het saldo op de variabele renterekening blijft geblokkeerd, ook na afloop van het deposito.

5.8 Wil je het deposito voor de einddatum beëindigen? Dan brengen we mogelijk opnamekosten in rekening. Zie hiervoor paragraaf 10 Kosten.

6 Einde van de rekening

6.1 Volgens de fiscale wetgeving mag je Aanvullende PensioenOpbouw alleen omzetten in een **lijfrente**-uitkering die voldoet aan de voorwaarden van de Wet inkomstenbelasting 2001. Zie hiervoor ook paragraaf 7 De overeenkomst tussentijds beëindigen.

6.2 Uiterlijk op de **omzettingsdatum** moet je het saldo van Aanvullende PensioenOpbouw omzetten in een **lijfrente**uitkering. Dat kan bij ons of bij een andere **toegelaten aanbieder**. De **lijfrente**uitkering is een oudedags-**lijfrente** in de zin van artikel 3.125 lid 1 onderdeel a of c of artikel 3.126a lid 4 onderdeel a van de Wet inkomstenbelasting 2001.

6.3 Heb je een **beleggingsdepot** geopend? Dan beëindigen we op de **omzettingsdatum** het **beleggingsdepot**. We verkopen jouw **beleggingen**. Het saldo maken we, na aftrek van kosten en het uitkeren van opgebouwde rente, over naar de **variabele renterekening**.

6.4 Als je het saldo een jaar na de **omzettings-datum** niet hebt omgezet in een **lijfrente**-uitkering, dan blijft de **overeenkomst** in stand. In dat geval laten we het saldo geblokkeerd op de **variabele renterekening** staan totdat je overlijdt. We vergoeden dan over het saldo het variabele rentepercentage zoals beschreven in paragraaf 4 Variabele renterekening. Het is dan niet meer mogelijk om het saldo op de **variabele renterekening** geheel of gedeeltelijk onder te brengen in een deposito. Ook is het niet meer mogelijk om (weer) te starten met beleggen. Na jouw overlijden moet het spaartegoed worden gebruikt voor een nabestaanden**lijfrente** in de zin van artikel 3.125 lid 1 onderdeel b of artikel 3.126a lid 4 onderdeel b van de Wet inkomstenbelasting 2001.

7 De overeenkomst tussentijds beëindigen

7.1 Je mag de **overeenkomst** niet tussentijds beëindigen. Dit is zo geregeld in de Wet inkomstenbelasting 2001.

7.2 Als de **overeenkomst** toch tussentijds wordt beëindigd, dan trekken wij de opnamekosten en de wettelijk verplichte inhoudingen af van je saldo. Het is mogelijk dat je later nog **revisierente** moet betalen aan de Belastingdienst. Zie paragraaf 10 Kosten voor meer informatie over de opnamekosten.

7.3 Je mag Aanvullende PensioenOpbouw volgens de Wet inkomstenbelasting 2001 niet aan iemand anders overdragen, verkopen of verpanden. Dit laatste mag

alleen voor uitstel van betaling op grond van de Invorderingswet 1990. Je mag je saldo wel tussentijds overdragen naar een andere **toegelaten aanbieder**. Je beëindigt hiermee jouw **overeenkomst** met ons. Daarbij berekenen wij geen kosten, behalve als je daarbij ook een deposito beëindigt. In dat geval betaal je opnamekosten zoals omschreven in paragraaf 10 Kosten. Wij keren jouw saldo plus opgebouwde maar niet bijgeschreven rente uit ten gunste van een lijfrente op jouw naam bij een **toegelaten aanbieder**.

7.4 Als je Aanvullende PensioenOpbouw tussentijds beëindigt of overdraagt aan een andere **toegelaten aanbieder**, en je hebt een **beleggingsdepot**, dan verkopen wij jouw **beleggingen**. Daarna beëindigen we het **beleggingsdepot**. Het saldo maken we, na aftrek van kosten en het uitkeren van opgebouwde rente, over naar de **variabele renterekening**.

7.5 Wij kunnen de **overeenkomst** onmiddellijk beëindigen als je jouw verplichtingen uit deze voorwaarden niet nakomt. Wij informeren je daar twee weken van tevoren schriftelijk over. Wij trekken de opnamekosten en wettelijk verplichte inhoudingen af van jouw saldo. Zie paragraaf 10 Kosten voor meer informatie over de opnamekosten.

8 Als je gaat scheiden

8.1 In sommige gevallen mag je jouw saldo toch geheel of gedeeltelijk aan iemand anders overdragen. Het gaat om:

- echtscheiding, scheiding van tafel en bed of het verbreken van een geregistreerd partnerschap, zoals bedoeld in de Wet inkomstenbelasting 2001;
- voldoen of afkoop van een alimentatieverplichting;
- voldoen aan een verplichting tot verevening van pensioenrechten.

8.2 Als je vanwege echtscheiding, scheiding van tafel en bed of het verbreken van een geregistreerd partnerschap (een gedeelte van) jouw deposito overdraagt, dan beëindigen we het gehele deposito. Het is niet mogelijk een deposito gedeeltelijk te beëindigen. Bij beëindiging van een deposito brengen we opnamekosten in rekening. Zie hiervoor paragraaf 10 Kosten.

8.3 Als je vanwege echtscheiding, scheiding van tafel en bed of het verbreken van een geregistreerd partnerschap (een gedeelte van) een **beleggingsdepot** overdraagt, dan verkopen we daarvoor **beleggingen**. De opbrengst hiervan boeken we over naar de **variabele renterekening**. De overdracht vindt plaats vanaf de **variabele renterekening**.

8.4 Bij overdracht vanwege echtscheiding moet het saldo plus opgebouwde maar niet bijgeschreven rente (na aftrek van eventuele opnamekosten, zie hiervoor paragraaf 10 Kosten) worden gebruikt voor een **lijfrente** in de zin van de Wet inkomstenbelasting 2001. Dat kan bij ons of bij een andere **toegelaten aanbieder**.

9 Als je overlijdt

9.1 Als je overlijdt, dan eindigt de **overeenkomst**. Het saldo plus opgebouwde maar niet bijgeschreven rente gaat dan naar:

- jouw echtgenoot of geregistreerd partner, voor zover het saldo bij de verdeling van de (huwelijks-) goederengemeenschap aan deze echtgenoot of partner toekomt.
- één of meer personen aan wie het saldo volgens erfrecht geheel of gedeeltelijk is toebedeeld.

9.2 Als het saldo naar een natuurlijk persoon gaat, dan moet het saldo plus opgebouwde maar niet bijgeschreven rente gebruikt worden voor de aankoop van een nabestaanden**lijfrente**. Dat kan bij ons of bij een andere **toegelaten aanbieder**.

9.3 Als het saldo volgens erfrecht is toebedeeld aan een niet-natuurlijk persoon (bijvoorbeeld een organisatie), dan keren wij het saldo plus opgebouwde maar niet bijgeschreven rente in één keer uit. De **overeenkomst** eindigt hiermee. We trekken de wettelijk verplichte inhoudingen van dit bedrag af. Het is mogelijk dat er later nog **revisierente** moet worden betaald aan de Belastingdienst.

9.4 Als wij de **overeenkomst** wijzigen of beëindigen als gevolg van jouw overlijden, dan brengen we geen opnamekosten in rekening.

9.5 Als je een **beleggingsdepot** hebt en je overlijdt, dan beëindigen we het **beleggingsdepot**. Hoe we dit doen lees je in paragraaf 19 Een **beleggingsdepot** tussentijds beëindigen.

9.6 Als de **rekeninghouder** overlijdt, dan moeten wij hiervan zo spoedig mogelijk schriftelijk in kennis worden gesteld. Daarbij moet een kopie van de overlijdensakte, een verklaring van erfrecht of een verklaring van executele worden meegestuurd, waaruit het overlijden blijkt. Zolang wij niet op deze wijze in kennis zijn gesteld van het overlijden van de **rekeninghouder**, mogen wij de door de **rekeninghouder** voor zijn overlijden of ook daarna namens hem gegeven opdrachten/ instructies (blijven) uitvoeren. Wij mogen opdrachten die aan ons zijn gegeven voordat of kort nadat wij in kennis zijn gesteld van het overlijden van een **rekeninghouder** rechtsgeldig (blijven) uitvoeren als wij die uitvoering redelijkerwijs niet kunnen voorkomen en kunnen op geen enkele wijze verantwoordelijk of aansprakelijk worden gehouden voor mogelijke nadelige gevolgen hiervan.

9.7 Wij kunnen degene die na het overlijden van de **rekeninghouder** over de tegoeden van de overleden **rekeninghouder** wil beschikken, vragen om een rechtsgeldige verklaring van erfrecht te overleggen of (voor zover dit van toepassing is) een buitenlandse daarmee gelijk te stellen verklaring.

10 Kosten

10.1 Als je Aanvullende PensioenOpbouw rechtstreeks - zonder tussenkomst van een onafhankelijk adviseur of andere bemiddelaar - bij ons afsluit, dan betaal je hiervoor afsluitkosten. Het bedrag dat je aan afsluitkosten moet betalen, staat in je offerte.

10.2 Als je een deposito voor het einde van de looptijd beëindigt, dan berekenen wij opnamekosten. Deze opnamekosten houden wij in op de waarde van je deposito. Wij berekenen de opnamekosten met behulp van:

(R): het rentepercentage van een nieuw deposito min het rentepercentage van jouw lopende deposito. Voor het bepalen van het rentepercentage van een nieuw deposito nemen we de looptijd die gelijk is aan de resterende looptijd van jouw lopende deposito (naar boven afgerond).

(S): het saldo van jouw deposito.

(L): het aantal jaren dat je je deposito eerder beëindigt. Voor niet volledige jaren geldt dat het aantal dagen wordt gedeeld door het werkelijke aantal dagen per jaar.

De opnamekosten berekenen we als volgt:

$R \times S \times L$

Is het rentepercentage van een nieuw deposito gelijk of lager dan het rentepercentage van jouw lopende deposito? Dan hoef je geen opnamekosten te betalen.

Voorbeeld
Je hebt op 1 juni 2022 € 20.000,00 gestort in een deposito met een looptijd van 10 jaar en je krijgt daarover 3,5% rente. Op 20 maart 2025 beëindig je je deposito.
Je beëindigt het deposito 7 jaar en 73 dagen (7,2 jaar) (L) eerder. Op het moment van beëindiging is de rente voor een deposito met een looptijd van 8 jaar 5%. Het verschil tussen de rente van jouw deposito en de rente voor een nieuw deposito is 1,5% (5% - 3,5%) (R). Het saldo van het deposito is op 20 maart 2025 door de bijgeschreven rente op 1 juni 2023 en 1 juni 2024 € 21.424,50 (S).

De opnamekosten in dit voorbeeld zijn dan: 1,5% × € 21.424,50 × 7,2 jaar = € 2.313,85.

Je krijgt in dit geval bijgeschreven op jouw **variabele renterekening**:

Saldo (€ 21.424,50) – opnamekosten (€ 2.313,85) + opgebouwde maar nog niet bijgeschreven rente 1 juni 2024 tot 20 maart 2025 (€ 599,89) = € 19.710,54.

10.3 Wij kunnen de hoogte van de kosten aanpassen of andere kosten in rekening brengen. Als we dat doen, dan krijg je hierover een maand van tevoren een bericht van ons.

11 Communicatie

11.1 Je kunt wijzigingen zelf doorgeven via **mijn.nn**. Wijzigingen in jouw persoonlijke gegevens, bijvoorbeeld je naam, adres, e-mailadres, moet je onmiddellijk aan ons doorgeven.

11.2 Je kunt alle relevante informatie over Aanvullende PensioenOpbouw inzien via **mijn.nn**. Bijvoorbeeld de hoogte en samenstelling van het saldo en wijzigingen op Aanvullende PensioenOpbouw. Je krijgt van ons geen papieren afschriften.

11.3 Onze communicatie ontvang je per e-mail en/of via de berichtenbox op **mijn.nn**. Als wij een bericht in de berichtenbox op **mijn.nn** plaatsen, dan informeren we je daar per e-mail over. Hierbij gebruiken we het e-mailadres dat je als laatste aan ons hebt doorgegeven voor Aanvullende PensioenOpbouw.

11.4 Je bent verplicht een persoonlijk e-mailadres op te geven bij het openen van Aanvullende PensioenOpbouw.

11.5 Wijzigt je e-mail- of je postadres? Dan geef je dit zo snel mogelijk aan ons door. Als je dat niet doet, dan komt dit voor jouw eigen risico en kunnen problemen in de communicatie op geen enkele wijze aan ons worden toegerekend. Problemen in de communicatie tussen het moment dat je adresgegevens wijzigen en het moment dat dit ter kennis van ons komt, komen voor jouw rekening en risico.

11.6 Als we geen e-mail of postadres (meer) van je hebben, dan wordt juridisch gezien ons e-mail en/of postadres gebruikt.

11.7 Door acceptatie van de **overeenkomst** geef je ons toestemming om informatie uitsluitend elektronisch te verstrekken. Dit betekent dat je ermee akkoord gaat dat voor jou bestemde documenten en/of informatie naar het door jou opgegeven e-mailadres worden verstuurd en/of op **mijn.nn** en/of op **nn.nl** voor je beschikbaar zijn.

11.8 Er zitten risico's aan het sturen en beschikbaar stellen van informatie via internet. Je bent je hiervan bewust en accepteert deze risico's. Risico's die verband houden met het versturen van e-mails, en het niet ontvangen van door ons verstuurde e-mails, komen voor jouw rekening.

11.9 Wij mogen (telefoon)gesprekken tussen jou en ons opnemen. Als wij (telefoon) gesprekken opnemen, dan vertellen wij je dit voorafgaand aan het gesprek. Wij mogen deze gesprekken bewaren en archiveren, maar zijn daar niet toe verplicht. Vastgelegde (telefoon) gesprekken zullen wij in beginsel na

twee jaar wissen. Wij behouden ons het recht voor om deze gegevens indien noodzakelijk, langer te bewaren. Een langere bewaartermijn kan bijvoorbeeld nodig zijn om aan geldende wettelijke bewaartermijnen te voldoen.

11.10 Bij Aanvullende PensioenOpbouw maak je gebruik van de persoonlijke omgeving op **mijn.nn**. Daarom zijn ook de Gebruikersvoorwaarden **mijn.nn** op Aanvullende PensioenOpbouw van toepassing. In de Gebruikersvoorwaarden **mijn.nn** lees je onder meer hoe en onder welke voorwaarden je gebruik kunt maken van de persoonlijke omgeving **mijn.nn**.

11.11 Als je ons een instructie geeft of een mededeling doet, dan moet je ervoor zorgen dat deze duidelijk is en de juiste gegevens bevat. Wij zijn niet verplicht te controleren of de instructies en mededelingen die je ons geeft juist zijn. Wij zijn niet aansprakelijk of verantwoordelijk voor problemen die hiermee verband houden.

11.12 Wij hoeven instructies en mededelingen niet op te volgen als je geen gebruik hebt gemaakt van de door ons vastgestelde methode voor het overbrengen van deze instructies of mededelingen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan communicatiemiddelen zoals een formulier, e-mail of **mijn.nn**.

11.13 Als je met ons communiceert via internet, e-mail, telefoon of andere communicatie-middelen, dan doe je dit altijd zorgvuldig en veilig. Problemen in de (elektronische) communicatie behoren tot jouw risico. Wij kunnen daar geen verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor aanvaarden.

11.14 Je bent verplicht om alle door ons aan jou gegeven of verstrekte bevestigingen, rapportages of andere opgaven onmiddellijk te controleren en na te gaan of de door jou gegeven opdrachten juist en volledig door ons zijn uitgevoerd. Als je opmerkt dat daarin iets niet klopt, dan ben je verplicht dit zo snel mogelijk aan ons te laten weten. Doe je dit niet binnen twee maanden nadat wij deze bevestigingen, rapportages of andere opgaven verstrekt hebben, dan geldt de inhoud van de opgaven als door jou te zijn goedgekeurd en onvoorwaardelijk aanvaard.

11.15 In bepaalde gevallen moeten wij informatie over jouw identiteit, adres en/of tegoeden op je Aanvullende PensioenOpbouw openbaar maken. Wij kunnen hiertoe bijvoorbeeld verplicht zijn door een verdrag, een wet, een verordening, of een gerechtelijk bevel. Als wij deze informatie een enkele keer met anderen (moeten) delen, dan brengen wij je daarvan op de hoogte. Wij brengen je niet op de hoogte als dit verboden is. Denk bijvoorbeeld aan informatie die we moeten delen met anderen in verband met een strafrechtelijk onderzoek. Ook brengen wij je niet op de hoogte dat wij informatie doorgeven als wij deze informatie doorlopend aan anderen (moeten) verstrekken. Denk bijvoorbeeld aan het opgeven van tegoeden aan de Belastingdienst.

11.16 In bepaalde gevallen moeten wij aan de Nederlandse Belastingdienst een opgave doen van gegevens van jou en je rekening(en). Ben je ook belastingplichtig in een land buiten Nederland? Dan kan de Nederlandse Belastingdienst gegevens over jou en je rekening(en) doorgeven aan de belastingdienst van dat land.

11.17 Als je een adviseur hebt, kunnen wij persoonsgegevens die je ons verstrekt tijdens het aanvraagproces van Aanvullende PensioenOpbouw tot aan het moment van totstandkoming van de overeenkomst delen met jouw adviseur ten behoeve van de totstandkoming en de uitvoering van de overeenkomst. Komt de overeenkomst niet tot stand? Dan zullen wij geen verdere persoonsgegevens meer aan je adviseur verstrekken. Als jij of je adviseur bij het openen van Aanvullende PensioenOpbouw of daarna aangeeft dat jouw adviseur een beheerrelatie met je heeft, dan delen wij de gegevens van jouw Aanvullende PensioenOpbouw met je adviseur gedurende de looptijd van jouw Aanvullende PensioenOpbouw.

12 Klachten

12.1 Als wij niet aan jouw verwachting voldoen, dan horen wij dat graag van je. Op **nn.nl/klacht** vind je meer informatie over de behandeling van klachten en hoe je een klacht kunt indienen. Het indienen van een klacht kan kosteloos.

12.2 Lossen wij jouw klacht niet naar tevredenheid op? Leg je klacht dan voor aan het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (Kifid):

Stichting Klachteninstituut
Financiële Dienstverlening
T.a.v. de Ombudsman
Financiële Dienstverlening
Postbus 93257
2509 AG Den Haag
www.kifid.nl

12.3 Je kunt jouw klacht ook voorleggen aan een bevoegde Nederlandse rechter.

13 Persoonsgegevens

13.1 **Verwerking persoonsgegevens**
We bewaren en gebruiken jouw persoonsgegevens alleen voor zorgvuldig vastgestelde doelen. Zo vragen wij voor het aangaan en uitvoeren van de **overeenkomst** om persoonsgegevens zoals je naam, geboortedatum, adres, en overige contactgegevens. Om te kunnen voldoen aan wettelijke verplichtingen zijn wij verplicht om je identiteit vast te stellen en je Burgerservicenummer (BSN) op te vragen. Wij verwerken jouw persoons-gegevens ook voor het bijhouden van onze centrale klantadministratie, ter voorkoming en bestrijding van fraude, het beheersen van risico's en het verrichten van marketingactiviteiten. In de wet wordt dit 'verwerking vanwege gerechtvaardigde belangen' genoemd.

13.2 **Verstrekking van persoonsgegevens aan derden**
We kunnen jouw persoonsgegevens delen met andere personen, bedrijven en instanties. We doen dat alleen als dat nodig is voor de uitvoering van de **overeenkomst**, je daarvoor toestemming hebt gegeven of als wij daar wettelijk toe verplicht zijn. Partijen aan wie we jouw persoonsgegevens kunnen verstrekken zijn bijvoorbeeld de Belastingdienst, de Nederlandsche Bank (in verband met het Deposito Garantie Stelsel), politie en justitie en bedrijven waaraan we werkzaamheden uitbesteden.

13.3 **Toepasselijk recht**
Op alle overeenkomsten met ons is Nederlands recht van toepassing.
Wij verwerken jouw persoonsgegevens in overeenstemming met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de Uitvoeringswet Algemene Verordening Gegevensbescherming (UAVG).

Voor meer informatie over hoe wij omgaan met jouw persoonsgegevens en jouw rechten verwijzen we je naar het algemene privacy statement van Nationale-Nederlanden.

14 Wijzigen van de voorwaarden

14.1 Wij hebben het recht om deze voorwaarden te wijzigen of aan te vullen. Een wijziging of aanvulling kan bijvoorbeeld nodig zijn door technische of andere ontwikkelingen zoals gewijzigde wet- en regelgeving of een herziening van ons beleid. De wijziging of aanvulling gaat in op een datum die wij bepalen. Wij sturen je hierover minimaal 30 dagen van tevoren een bericht. Ben je het niet eens met onze wijzigingen of aanvullingen? Dan heb je het recht de relatie met ons op te zeggen. In dat geval heb je een maand de tijd om Aanvullende PensioenOpbouw te beëindigen en jouw lijfrente in overeenstemming met artikel 7.3 en 7.4 van deze voorwaarden onder te brengen bij een andere toegelaten aanbieder.

14.2 Als een bepaling in de **overeenkomst** - waar deze voorwaarden onderdeel van zijn - (gedeeltelijk) nietig of vernietigbaar is, dan vervangen wij deze door een andere bepaling. Uiteraard zorgen we ervoor dat die nieuwe bepaling zo veel mogelijk overeenkomt met de bedoeling van de eerdere bepaling. Als een van de bepalingen uit de **overeenkomst** niet uitvoerbaar, ongeldig of nietig is, geldt of leidt dat in geen geval tot de niet-uitvoerbaarheid, ongeldigheid of nietigheid van de gehele **overeenkomst**.

14.3 Als de **overeenkomst** verwijst naar een wettelijke bepaling die niet meer bestaat of die is aangevuld, dan bedoelen we daarmee de bepaling die daarvoor in de plaats is gekomen of de aanvulling daarop.

14.4 Het kan voorkomen dat relevante wet- of regelgeving nadere eisen stelt aan de **overeenkomst**. Hierdoor kan aanpassing van de **overeenkomst** en/of de voorwaarden nodig zijn. In dat geval zal een dergelijke wijziging automatisch deel uitmaken van de **overeenkomst**.

15 Wet- en regelgeving en nadere regels

15.1 Wij kunnen nadere regels stellen aan het gebruik van Aanvullende PensioenOpbouw, de veiligheidsmaatregelen die wij toepassen en de wijze waarop klantherkenning/ identiteitsverificatie of autorisatie plaatsvinden bij de aanvraag of daarna. Je moet je aan deze regels houden.

15.2 Wij verwachten van je dat je er alles aan doet om met ons mee te werken, zodat wij kunnen voldoen aan onze verplichtingen vanuit wet- en regelgeving.

15.3 Als de Belastingdienst ons aansprakelijk kan stellen voor inkomstenbelasting of **revisierente** die verschuldigd is, dan blokkeren wij een bedrag op Aanvullende PensioenOpbouw dat die aansprakelijkheid dekt. Dat bedrag houden we dan vast om eventueel de Belastingdienst te kunnen betalen.

15.4 Wij zijn niet aansprakelijk voor:

- schade die direct of indirect voortvloeit uit het niet, niet tijdig of onjuist uitvoeren van een opdracht, behalve als er sprake is van opzet of grove schuld van ons;
- schade die direct of indirect voortvloeit uit onjuistheden in de informatie-verstrekking over Aanvullende PensioenOpbouw, behalve als er sprake is van opzet of grove schuld van ons;
- schade die voortvloeit uit onjuiste of onvolledige advisering door een onafhankelijk **adviseur** of andere **bemiddelaar**;
- (gevolg)schade, gederfd inkomen, gederfde winst of schade die het gevolg is of samenhangt met enige tekortkoming in de nakoming van de overeenkomst door of onrechtmatige daad van jou.

15.5 Het kan zijn dat de **bank** haar bedrijfs-activiteiten geheel of gedeeltelijk overdraagt aan een derde partij. Je gaat ermee akkoord dat in dat geval:

- jouw rechtsverhouding met ons in het kader van die (gedeeltelijke) overdracht op een derde overgaat (contractoverneming), of
- onze schuld aan jou (gedeeltelijk) door een derde wordt overgenomen (schuldoverneming).

15.6 De **Algemene Bankvoorwaarden**, opgesteld door de Nederlandse Vereniging van Banken en de Consumentenbond, zijn ook van toepassing op de overeenkomst voor zover we daarvan in deze voorwaarden niet van afwijken.

Vergissingen herstellen

15.7 Als wij vaststellen dat we een vergissing hebben gemaakt, herstellen we deze zo snel mogelijk. Dit geldt bijvoorbeeld bij een foute boeking op je rekening. Wij mogen een vergissing herstellen zonder dat je hiermee hebt ingestemd.

Auteursrecht

15.8 Op alle informatie die wij je in het kader van Aanvullende PensioenOpbouw verstrekken, rust een auteursrecht. De informatie die wij je geven, mag je niet zonder onze toestemming kopiëren, bewerken, vermenigvuldigen en/of verspreiden.

16 Beleggingsdepot

Het openen van een beleggingsdepot

16.1 Om bij Aanvullende PensioenOpbouw een **beleggingsdepot** te openen, beoordelen we eerst of beleggen geschikt voor je is. Vervolgens vragen we je akkoord te gaan met de Beheerovereenkomst Beleggen bij Aanvullende PensioenOpbouw. In deze **beheerovereenkomst** verleen je ons volmacht om namens jou het beheer over jouw **vermogen** te voeren. In de **beheerovereenkomst** zijn afspraken opgenomen over het beheer van je vermogen zoals je beleggingsdoelstellingen, je **beleggingsprofiel** en de samenstelling van je modelportefeuille. Nadat je akkoord bent gegaan met de **beheer-overeenkomst** maakt deze onderdeel uit van de **overeenkomst** voor Aanvullende PensioenOpbouw.

16.2 Het is tot uiterlijk de AOW-leeftijd mogelijk om een **beleggingsdepot** te openen.

16.3 De beheerovereenkomst komt tot stand als:

- wij jouw aanvraag hebben ontvangen;
- wij een e-mail met ontvangstbevestiging hebben verstuurd naar het door jou opgegeven e-mailadres; en/of wij een bericht met ontvangstbevestiging naar jouw berichtenbox in **mijn.nn** hebben gestuurd.
- je zelf akkoord bent gegaan met de beheerovereenkomst;
- wij een beleggingsdepot hebben geopend.

16.4 Door het aangaan van de **beheerovereenkomst**, verklaar je aan ons dat:

- wij je voldoende informatie hebben verstrekt om te beoordelen wat de inhoud en de omvang is van het **beleggingsdepot**;
- je de informatie hebt gelezen die we je over het **beleggingsdepot** hebben verstrekt en dat je de inhoud van deze informatie kent en begrijpt en deze aanvaardt;
- je voldoende door ons bent ingelicht over de risico's en gevolgen van het **beleggingsdepot** en het beleggen in **beleggingsfondsen** en dat je deze begrijpt;
- je je bewust bent van de consequenties die aan het beheer van jouw **vermogen** zijn verbonden en deze aanvaardt; én
- je deze risico's en gevolgen erkent en accepteert.

16.5 De **beheerovereenkomst** is uitdrukkelijk niet van toepassing op professionele beleggers. Wij merken je aan als niet-professionele belegger in de zin van de **Wet op het financieel toezicht** (Wft).

16.6 Aanvullende PensioenOpbouw is niet geregistreerd onder de Securities Act in de **Verenigde Staten** van Amerika. **U.S.** Persons kunnen geen beleggingsdepot openen.

16.7 Als je na het aangaan van de **beheerovereenkomst** een **U.S.** Person wordt, dan moet je dit direct schriftelijk aan ons melden. De **beheerovereenkomst** wordt dan door ons beëindigd met inachtneming van de artikelen 17.10, 17.13 en 17.14 van de **productvoorwaarden**. Wij zijn op geen enkele wijze verantwoordelijk of aansprakelijk voor welke schade dan ook. Wij beëindigen daarmee alle beleggingsdiensten aan jou. Wij zijn niet aansprakelijk voor de gevolgen van beëindiging van de **beheerovereenkomst** met jou als gevolg van de in de artikelen 16.6 en 16.7 genoemde oorzaken.

Risico's van beleggen

16.8 Als je akkoord gaat met deze **productvoorwaarden**, dan erken je en verklaar je dat je bewust bent van de risico's van beleggen bij Aanvullende PensioenOpbouw.

16.9 Aan beleggen zijn risico's verbonden. **Participaties** kunnen meer of minder waard worden. Het kan zelfs gebeuren dat je jouw inleg helemaal verliest. De waarde van je belegging kan fluctueren. In het verleden behaalde resultaten bieden geen garantie voor de toekomst. Als je belegt met geleend geld, dan neem je extra risico's. Als je **participaties** minder waard worden, moet je het geleende geld uit andere middelen terugbetalen. Het is niet de bedoeling om bij ons te beleggen met geleend geld.

16.10 Belangrijke kenmerken en risico's van beleggen en de verschillende soorten **participaties**, lees je in bijlage 1 (Belangrijke kenmerken en risico's van beleggen) bij deze **productvoorwaarden**. Zorg ervoor dat je deze kenmerken en risico's goed begrijpt en de gevolgen daarvan overziet, voordat je een **beleggingsdepot** opent. **Beleggingsfondsen** geven ook informatie over deze kenmerken en risico's. Dat doen zij in het Essentiële-informatiedocument (Eid). De Eid's van de **beleggingsfondsen** waarin wij beleggen vind je op **nn.nl**.

Liquide middelen op het beleggingsdepot

16.11 Een deel van het saldo van het **beleggingsdepot** kan liquide worden aangehouden. Over dit liquide saldo vergoeden we een variabel rentepercentage.

16.12 De rente berekenen we per dag over het liquide saldo. Hierbij gaan we uit van het werkelijke aantal dagen per maand en per jaar. We schrijven in januari van ieder jaar de rente over het voorgaande jaar bij op het liquide deel van het **beleggingsdepot**. We vergoeden ook variabele rente over de bijgeschreven rente.

16.13 Wij bepalen de hoogte van het variabele rentepercentage. We kunnen dit rentepercentage op ieder moment wijzigen. We informeren je van tevoren bij een wijziging van het rentepercentage.

Bij het vaststellen van het rentepercentage houden wij rekening met onder andere:

- De marktrentes
- Het spaargedrag van onze klanten
- Het evenwicht tussen spaargeld en leningen
- De kosten die wij maken voor onze spaarrekeningen
- Onze concurrentiepositie, verdienmodel en de gewenste positionering in de markt
- Toepasselijke wet- en regelgeving

16.14 Je mag bij het **beleggingsdepot** geen debetstand hebben. Als dit wel gebeurt, dan verkopen wij (een deel van) jouw **beleggingen** om deze debetstand aan te vullen. Dit doen wij op een dusdanige wijze dat de verdeling in je portefeuille na deze verkoop weer overeenkomt met de verdeling van de modelportefeuille die past bij jouw **beleggingsprofiel**. Als het saldo van je **beleggingen** onvoldoende is om de debetstand aan te vullen, dan ben je verplicht om deze debetstand direct aan te vullen door geld in te leggen op je

beleggingsdepot. Doe je dit niet, dan zijn wij gerechtigd de debetstand van je op te eisen. De kosten die wij hierbij maken, komen voor jouw rekening.

Vermogensbeheer

16.15 Met de **beheerovereenkomst** geef je ons opdracht en volmacht om het **vermogen** op het **beleggingsdepot** van jouw Aanvullende PensioenOpbouw te beheren. Dit doen wij op basis van je actuele **beleggingsprofiel** en ons actuele beleggingsbeleid. Wij nemen dan alle beleggingsbeslissingen voor je en wij beheren jouw vermogen voor jouw rekening en risico. De volmacht eindigt op het moment dat het **beleggings**depot wordt beëindigd.

16.16 Tenzij wij anders met je zijn overeengekomen, kunnen de **beleggingen** in onze modelportefeuilles bestaan uit **beleggingsfondsen** vanuit de hele wereld.

16.17 Tenzij wij anders met je zijn overeengekomen, gelden er voor ons geen beperkingen met betrekking tot de markten waarop wij transacties voor je zullen uitvoeren en afwikkelen. Ook gelden er geen kwalitatieve en/of kwantitatieve beperkingen ten aanzien van de **beleggingsfondsen** of categorieën van **beleggingsfondsen** waarin mag worden belegd.

16.18 Ons **beleid voor het uitvoeren van orders** geeft invulling aan de best-execution verplichtingen die volgen uit de **Wet op het financieel toezicht**. Dit betekent onder andere dat ons beheer is gericht op het behalen van een zo optimaal mogelijk resultaat voor je. Om dit te kunnen behalen kunnen wij op ieder moment wijzigingen in het **vermogen** aanbrengen. Voor meer informatie over de best-execution verplichtingen en het **beleid voor het uitvoeren van orders** verwijzen wij je naar artikel 17.15 en bijlage 2 **(Beleid voor het uitvoeren van orders)**.

16.19 Wij beheren jouw **vermogen** uitsluitend aan de hand van de door ons samengestelde modelportefeuilles. Wij hanteren verschillende modelportefeuilles. Het hangt van je **beleggingsprofiel** (en voor zover van toepassing-strategie) af welke modelportefeuille bij je past. Wij voeren het beheer uit zoals beschreven in ons beleggingsbeleid dat je kunt raadplegen op **nn.nl**.

16.20 Onze modelportefeuilles bestaan uit verschillende soorten **beleggingen**. Wij passen de samenstelling van de modelportefeuilles aan als marktomstandigheden daartoe aanleiding geven.

16.21 De **beleggingsfondsen** waarin wij jouw **vermogen** beleggen, kunnen bestaan uit onder andere de volgende fondssoorten:

- **i)** obligatiefondsen,
- **ii)** aandelenfondsen,
- **iii)** mixfondsen (bestaande uit onder andere obligaties en aandelen),
- **iv)** geldmarktfondsen),
- **v)** **indextrackers**,
- **vi)** vastgoedfondsen,
- **vii)** hedgefondsen en
- **viii)** grondstoffenfondsen. De risico's van deze fondssoorten kunnen verschillen. Wij verwijzen je naar artikelen 16.8 tot en met 16.10 van deze **productvoorwaarden** en bijlage 1 (Belangrijke kenmerken en risico's van beleggen) voor een overzicht van de risico's die hieraan verbonden zijn.

16.22 Wij beheren jouw **vermogen** op basis van de standaardstrategie 'Wereld'. Dit betekent dat wij wereldwijd voor je beleggen.

16.23 Wij kunnen je de mogelijkheid bieden om te kiezen voor een andere strategie. Wij kunnen ook zonder jouw voorafgaande toestemming besluiten om strategieën te wijzigen of niet meer aan te bieden.

16.24 Bieden wij een door jou gekozen strategie niet meer aan? Dan beheren wij jouw **vermogen** volgens de op dat moment geldende standaardstrategie.

16.25 Wijzigen wij de strategieën of bieden wij deze niet meer aan? Dan krijgt je hier minimaal één maand van tevoren informatie over met daarbij de datum waarop de wijziging in gaat.

Lifecyclemethode

16.26 We passen de **Lifecyclemethode** toe bij het beheer van jouw **vermogen**. Wij bouwen het risico in je **vermogen** af naarmate je **doeldatum** dichterbij komt.

16.27 De **Lifecyclemethode** is een methode waarmee de bank het risico dat de **rekeninghouder** met zijn **vermogen** loopt, verlaagt naarmate de **doeldatum** dichterbij komt. Dit risico verlaagt de **bank** door het **beleggingsprofiel** van het **beleggingsdepot** op vooraf vastgestelde momenten automatisch te wijzigen naar een minder risicovol **beleggingsprofiel**. Jouw **beleggingen** worden daarna belegd volgens de modelportefeuille die bij jouw **beleggingsprofiel** past.

16.28 Wijzigt jouw **doeldatum**? Dan kan dit invloed hebben op de wijze en/of het moment waarop wij het risico in jouw **vermogen** afbouwen. Dit betekent onder andere dat je **beleggingsprofiel** kan wijzigen.
Op **mijn.nn** lees je meer informatie over de **Lifecyclemethode**.

Jouw beleggingsprofiel

16.29 Om te kunnen toetsen of een **beleggingsdepot** geschikt is voor je, vragen wij je naar:

- je kennis van en ervaring met beleggen;
- je financiële positie;
- je beleggingsdoelstellingen;
- je duurzaamheidsvoorkeuren;
- je **doeldatum**; en
- je risicobereidheid.

16.30 Wij beheren je **vermogen** op basis van jouw meest recente **beleggingsprofiel**. Dit **beleggingsprofiel** stellen wij vast op basis van de informatie die je ons geeft over je actuele persoonlijke situatie. Elk nieuw **beleggingsprofiel** vervangt een eerder **beleggingsprofiel**.

16.31 Voor ieder **beleggingsdepot** leggen wij één **beleggingsprofiel** vast.

16.32 Je bent verplicht om wijzigingen in jouw persoonlijke situatie via **mijn.nn** aan ons door te geven. Verandert jouw persoonlijke situatie? Dan kan dat invloed hebben op je beleggingsprofiel.

16.33 Wij vragen je (per e-mail en/of via de berichten-box op **mijn.nn**) regelmatig, en minimaal één keer per jaar, om je **beleggingsprofiel** te actualiseren. Je bent hiertoe verplicht en als je dat niet doet, dan kunnen wij de **beheerovereenkomst** beëindigen.

16.34 Zodra je persoonlijke situatie afwijkt van de informatie die je ons eerder hebt gegeven, ben je verplicht om je **beleggingsprofiel** zo snel mogelijk te actualiseren.

16.35 Jouw **beleggingsprofiel** verandert automatisch op basis van de resterende looptijd tot aan jouw **doeldatum**. In de artikelen 16.26 tot en met 16.28 lees je meer over de **Lifecyclemethode**.

16.36 Heb je meer dan één **beleggingsdepot** bij ons? Dan hebben veranderingen in het **beleggingsprofiel** voor het ene **beleggingsdepot** geen invloed op het **beleggingsprofiel** van andere **beleggingsdepots** die je bij ons hebt.

16.37 Voor elk **beleggingsprofiel** stellen wij een benchmark samen. Je kunt de resultaten die wij met je **vermogen** hebben behaald met deze **benchmark** vergelijken. Een benchmark kan bestaan uit één of meer door ons geselecteerde **indexen**. Wij bepalen de samenstelling van de benchmark. Heb je een nieuw

beleggingsprofiel? Dan geldt vanaf dat moment de **benchmark** voor dat nieuwe **beleggingsprofiel**. Wij mogen de **benchmark** wijzigen. Uiteraard krijgt je hier minimaal 30 dagen van tevoren informatie over per e-mail en/of via de berichtenbox op **mijn.nn** met daarbij de datum waarop de wijziging ingaat.

16.38 Je bent er zelf voor verantwoordelijk om ons juiste, volledige en actuele informatie te verstrekken voor het vaststellen van je **beleggingsprofiel**.

16.39 Als je naar ons oordeel onvoldoende informatie verstrekt voor het vaststellen van jouw **beleggingsprofiel**, dan kunnen wij jouw **vermogen** niet (langer) in beheer nemen. Wij kunnen dan het beleggingsdepot beëindigen.

16.40 Als je naar ons oordeel over onvoldoende kennis en ervaring beschikt of de informatie die verband houdt met jouw (gewijzigde) **beleggingsprofiel** daar aanleiding toe geeft, dan kunnen wij jouw **vermogen** niet (langer) in beheer nemen. Wij kunnen dan het **beleggingsdepot** beëindigen.

17 Beleggen met jouw beleggingsdepot en de Beleggersgiro

Participaties

17.1 Het saldo op jouw **beleggingsdepot** bestaat uit participaties in **beleggingsfondsen** en/of **liquide middelen**.

17.2 Op **mijn.nn** vind je een opsomming van de **beleggingsfondsen** die horen bij jouw beleggingsprofiel.

17.3 **Participaties** die wij voor je kopen, verantwoorden we tot op vier cijfers achter de komma.

17.4 **Participaties** kun je niet overboeken naar of van (een rekening bij) een derde.

17.5 **Participaties** kunnen niet fysiek worden uitgeleverd aan jou.

17.6 **De beleggersgiro, bewaring en beheer**

17.7 Wij maken voor de uitvoering van de **beheerovereenkomst** gebruik van de Beleggersgiro.

17.8 Je hebt een vordering luidend in **participaties** op de **Beleggersgiro**.

17.9 De financiële instrumenten in de zin van de **Wet op het financieel toezicht** waar die vordering betrekking op heeft, staan op naam van de Beleggersgiro.

17.10 Wij zijn belast met de werkzaamheden verbonden aan het administreren van de **participaties** die door de **Beleggersgiro** voor je worden gehouden. Door de **Beleggersgiro** is ons daarvoor een opdracht en een volmacht verstrekt, welke door ons is aanvaard. Deze volmacht is beperkt en wij zijn uitsluitend bevoegd om over de financiële instrumenten te beschikken voor zover dit noodzakelijk is voor de uitvoering van de dienst jegens jou.

17.11 De **Beleggersgiro** is niet verplicht de **participaties** per **rekeninghouder** te (laten) individualiseren.

17.12 Wij garanderen dat de **Beleggersgiro** haar verplichtingen aan jou nakomt.

17.13 Door het gebruik van de **Beleggersgiro** zijn jouw **participaties** afgezonderd van het vermogen van de **bank**.

Bijschrijving en afschrijving participaties

17.14 Bijschrijving en afschrijving van **participaties** op jouw **beleggingsdepot** gebeurt uitsluitend tegen gelijktijdige bijschrijving of afschrijving van **liquide middelen** op de **beleggingsdepot** voor het daarvoor verschuldigde bedrag in geld. Deze bedoelde gelijktijdige bijschrijving en afschrijving van **participaties** en liquide middelen doen wij onder het voorbehoud dat wij de tegenprestatie van deze bijschrijving en

afschrijving, bijvoorbeeld de verkoopprijs van de **participaties**, volledig op de settlementdatum hebben ontvangen. Als wij de tegenprestatie niet op tijd en/of niet volledig hebben ontvangen, mogen wij de bijschrijving en afschrijving van **participaties** en **liquide middelen** ongedaan maken.

Het uitvoeren van orders

17.15 Door het aangaan van de **beheerovereenkomst** ga je akkoord met ons **Beleid** voor het **uitvoeren van orders** (bijlage 2 bij deze **productvoorwaarden**).

17.16 Uitvoering van orders met betrekking tot **participaties** in een **beleggingsfonds** gebeurt volgens de regels van de betreffende beurs. Is een **beleggingsfonds** niet beursgenoteerd? Dan worden orders uitgevoerd in overeenstemming met de regels van die **beleggingsfondsen**. De dag waarop een order in een specifiek **beleggingsfonds** wordt uitgevoerd, kan op basis van die regels per **beleggingsfonds** verschillen.

Dividend

17.17 De **Beleggersgiro** kan dividend ontvangen op jouw **participaties**. Als de **Beleggersgiro** op je **participaties** dividend ontvangt in geld, dan belegt zij het geld in hetzelfde **beleggingsfonds**.

17.18 Bij een keuzedividend kiest de **Beleggersgiro** voor een uitkering in geld. Het ontvangen geld belegt zij in hetzelfde **beleggingsfonds**.

17.19 Een **beleggingsfonds** kan belasting inhouden op dividend. Wij keren deze belasting aan je uit. Deze uitgekeerde dividendbelasting beleggen we in hetzelfde **beleggingsfonds**. Je kunt deze dividendbelasting dus niet zelf terugvorderen bij je belastingaangifte.

Stemrecht

17.20 Als je stemrecht wenst en kan uitoefenen op een financieel instrument, dan kan de **Beleggersgiro** je daartoe in staat stellen door je een volmacht te verstrekken. Je kunt een depotbewijs aanvragen van **beleggingsfondsen** waar je **participaties** in houdt. Door het afgeven van een depotbewijs stelt de **Beleggersgiro** je in staat om toegang te krijgen tot een algemene vergadering van een **beleggingsfonds**. Met dit bewijs kunt je ook gebruik maken van bijvoorbeeld jouw stemrecht. Niet elk **beleggingsfonds** geeft depotbewijzen af. Ook is het mogelijk dat je geen depotbewijs kunt krijgen omdat wet- en regelgeving dit bepaalt.

17.21 Wil je een vergadering van aandeelhouders bijwonen? Neem dan contact met ons op.

17.22 Voor jou gelden alle voorschriften en alle bijbehorende bepalingen van het land waar het **beleggingsfonds** juridisch gevestigd is.

17.23 Als je geen gebruik maakt van jouw stemrecht voor bepaalde **participaties**, dan kan de **Beleggersgiro** dat wel doen. De **Beleggersgiro** maakt in beginsel geen gebruik van het aan **participaties** verbonden stemrecht en/of enige bevoegdheid een vergadering bij te wonen. De Beleggersgiro is vrij van deze bevoegdheden gebruik te maken, maar daar nooit toe gehouden.

17.24 Wij en de **Beleggersgiro** zijn niet verplicht om je informatie te geven over vergaderingen van het **beleggingsfonds**. Je kunt de informatie zelf opvragen bij het **beleggingsfonds**.

Informatie van beurzen (derdenbeding)

17.25 Als je de **beheerovereenkomst** aangaat, dan ontvang je informatie van beurzen zoals beurskoersen. Je gaat ermee akkoord dat het je niet is toegestaan om in het kader van de **beheerovereenkomst**:

- door een **beurs** beschikbaar gestelde informatie op welke wijze dan ook aan een ander te geven, te vermenigvuldigen of openbaar te maken;
- en wachtwoord of een gebruikersnaam aan een ander te geven, te vermenigvuldigen of openbaar te maken.

17.26 Je erkent dat de door een **beurs** beschikbaar gestelde informatie het exclusieve intellectuele eigendom is van de desbetreffende beurs.

17.27 Je zult jouw volledige medewerking verlenen bij een onderzoek door een **beurs** naar de wijze waarop je de door die **beurs** verstrekte informatie heeft gebruikt.

17.28 Je verklaart dat je de **beurs** niet aansprakelijk zal houden voor onjuiste of onvolledige informatie die in het kader van de **beheerovereenkomst** aan je verstrekt is.

17.29 Je verklaart akkoord te gaan met de bepalingen die zijn opgenomen in bijlage 2 **(Beleid voor het uitvoeren van orders)**. De **bank** maakt dit beding ten behoeve van de **beurs**.

Geschillen en aansprakelijkheid

17.30 Als wij betrokken worden in een procedure en/of geschil tussen jou en een ander, dan moet je alle kosten betalen die wij daarvoor moeten maken.

17.31 Wij verrichten alle handelingen in het kader van onze beleggingsdienstverlening voor jouw rekening en risico. Wij zijn niet aansprakelijk voor de waardeontwikkeling van jouw **participaties**. Als je gebruik maakt van door ons verstrekte informatie, dan doe je dit geheel voor eigen rekening en risico.

17.32 In het bijzonder zijn wij niet aansprakelijk voor schade als gevolg van:

- een waardeverandering van jouw **beleggingen**;
- jouw verliezen of misgelopen winst;
- welke andere directe of indirecte schade dan ook.

Wij zijn aansprakelijk voor schade als de schade het rechtstreekse gevolg is van opzet of bewuste roekeloosheid van personeel van de **bank**. Je vrijwaart ons van aanspraken van anderen met betrekking tot de door ons verrichte diensten.

17.33 Derden die betrokken zijn bij de uitvoering van orders worden met de nodige zorgvuldigheid door ons gekozen. Als wij zorgvuldig zijn geweest in onze keuze, dan zijn wij niet aansprakelijk voor tekortkomingen van die derden. Als je in dat geval schade hebt geleden, zullen wij je behulpzaam zijn bij je pogingen deze schade ongedaan te maken.

17.34 Wij zijn in geen geval aansprakelijk voor enige schade die je lijdt door de maatregelen die wij op basis van een dwingend voorschrift, een aanwijzing van een toezichthouder of een voorschrift van een **beurs** moeten of kunnen nemen. Wij zijn ook niet aansprakelijk voor schade die je lijdt door de maatregelen die wij in verband met buitengewone omstandigheden menen te moeten nemen.

17.35 Wij zijn verder onder andere niet aansprakelijk voor enige schade die het gevolg is van:

- internationale conflicten;
- gewelddadige of gewapende acties;
- maatregelen van een binnenlandse, buitenlandse of internationale overheid;
- boycotacties;
- arbeidsongeregeldheden bij ons eigen personeel of bij anderen;
- storingen in de elektriciteit, communicatieverbindingen;
- apparatuur of programma's van ons of anderen;
- andere omstandigheden die niet aan ons toerekenbaar zijn in de zin van artikel 6:75 van het Burgerlijk Wetboek.

Als één van deze gebeurtenissen zich voordoet, dan nemen wij onverplicht, en zonder enige verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid te aanvaarden, die maatregelen die in redelijkheid van ons

kunnen worden gevraagd om de nadelige gevolgen voor jou zo veel mogelijk te beperken.

Wij zijn onder meer niet aansprakelijk voor enige schade die ontstaat doordat je ons op enig moment onjuiste informatie of te weinig informatie geeft.

17.36 Wij zijn onder meer niet aansprakelijk voor enige schade die ontstaat door informatie die je van **beleggingsfondsen** of (rechts)personen krijgt. Denk hierbij aan prospectussen, het Essentiële-informatiedocument, omschrijving van fondsen, hun beleggingsbeleid en hun opbrengsten.

17.37 Wij wijzen je erop dat, als sprake is van bijzondere omstandigheden, er vertraging kan optreden bij de uitvoering van orders in het kader van het **vermogensbeheer**. Hieronder wordt bijvoorbeeld begrepen het uitvallen van ordersystemen en grote drukte bij een **beurs**. Wij zijn hier niet voor verantwoordelijk en zijn niet aansprakelijk voor ontstane schade, direct of indirect, tenzij er sprake is van opzet of toerekenbare tekortkoming van ons.

Aansprakelijkheid van de beleggersgiro

17.38 Artikelen 17.29 tot en met 17.37 van deze **productvoorwaarden** die onze aansprakelijkheid betreffen, gelden ook voor de **Beleggersgiro**. Ook voor het overige is de **Beleggersgiro** niet aansprakelijk.

18 Geld overboeken van en naar het beleggingsdepot

18.1 Overboekingen van en naar het **beleggingsdepot** kunnen alleen plaatsvinden vanaf de variabele **renterekening**.

18.2 Zodra wij de overboeking op het **beleggingsdepot** hebben bijgeschreven (gecrediteerd), maken wij orders aan volgens de modelportefeuille die past bij jouw **beleggingsprofiel**. Deze orders voeren wij voor je uit. Heb je een debetstand op het **beleggingsdepot**? Dan gebruiken we je storting eerst om deze debetstand op te heffen. Blijft er na het opheffen van de debetstand nog een bedrag over? Dan maken wij voor het resterende bedrag orders aan volgens de modelportefeuille die past bij jouw **beleggingsprofiel**.

Elke overboeking houdt ook de opdracht van jou aan ons in om de orders uit te voeren zoals in dit artikel is opgenomen.

18.3 Je kunt ons opdracht geven om geld over te boeken van het **beleggingsdepot** naar de **variabele renterekening**. Om die opdracht uit te voeren, onttrekken wij het bedrag naar rato aan het **vermogen** in jouw beleggingsportefeuille. Wij boeken het geld over naar de **variabele renterekening** als alle verkooptransacties voor de opname zijn uitgevoerd.

18.4 Als je meer dan 95% van de waarde van je **beleggingsdepot** opneemt, dan beëindigen wij het **beleggingsdepot**. In artikel 19.6 lees je hoe wij dat doen. Je kunt daarna altijd weer opnieuw een **beleggingsdepot** openen.

19 Het beleggingsdepot tussentijds beëindigen

19.1 Je mag het **beleggingsdepot** op elk moment en om welke reden dan ook met onmiddellijke ingang beëindigen.

19.2 Wij mogen het **beleggingsdepot** op elk moment en om welke reden dan ook met onmiddellijke ingang beëindigen, zonder dat wij daarvoor enige (kosten) vergoeding aan je verschuldigd zijn.

19.3 Is het **beleggingsdepot** door jou of door ons beëindigd? Dan voeren we de nog lopende orders uit in overeenstemming met deze **productvoorwaarden**. Gedurende de tijd dat wij uitvoering geven aan de beëindiging,

blijven zowel wij als jij nog gebonden aan de relevante bepalingen uit de **beheerovereenkomst**.

19.4 Wij kunnen het **beleggingsdepot** ook op elk moment na de totstandkoming beëindigen in de volgende gevallen:

- als je gegevens of omstandigheden verzwijgt;
- als je niet (tijdig) meewerkt aan verzoeken zoals bedoeld in de artikelen 1.8 en 1.9 van deze **productvoorwaarden** of niet (tijdig) meldt dat jouw persoonlijke omstandigheden zodanig gewijzigd zijn dat je mogelijk als een staatsburger of inwoner van een bepaald (buiten)land moet worden aangemerkt;
- als je verhuist naar een adres buiten Nederland.

Wij zijn nooit aansprakelijk voor de gevolgen van de beëindiging zoals bedoeld in dit artikel.

19.5 Wij houden bij de beëindiging rekening met jouw belangen. Wij delen de reden voor de opzegging altijd aan je mee.

19.6 Als wij het **beleggingsdepot** beëindigen, dan verkopen wij jouw **beleggingen** en heffen wij het **beleggingsdepot** op. We maken het saldo over naar de **variabele renterekening**.

19.7 Is de **beheerovereenkomst** door jou of door ons beëindigd? En heb je ons nog niet alle kosten betaald voor de periode dat de **beheerovereenkomst** liep? Dan moet je deze nog aan ons betalen.

20 Kosten voor beheerd beleggen

20.1 Als je belegt, dan brengen we je voor het **beleggingsdepot** een vast percentage aan kosten over de waarde van je beleggingen in rekening. Wij kunnen daarbij bepalen dat je ons minimale en/of maximale kosten voor een **beleggingsdepot** betaalt. Op **nn.nl** worden deze kosten bekendgemaakt.

20.2 Wij mogen de kosten op elk moment wijzigen als wij van oordeel zijn dat de omstandigheden daartoe aanleiding geven. Wij mogen de kosten op elk moment wijzigen, tenzij we met jou voor een vaste periode een vaste vergoeding hebben afgesproken. Een wijziging in de kosten kan bijvoorbeeld volgen uit marktomstandigheden, verandering van jouw risicoprofiel, ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt, uitvoering van wet- en regelgeving of maatregelen van onze toezichthouders. Je mag het **beleggingsdepot** in dat geval onmiddellijk beëindigen. Als wij de kosten wijzigen, dan laten wij je dat per e-mail en/of via de berichtenbox op **mijn.nn** weten. Een nieuw tarief gaat niet eerder in dan 30 dagen nadat wij je dit hebben laten weten. Als je het **beleggingsdepot** na de aankondiging van een kostenverhoging niet beëindigt, dan ga je (stilzwijgend) akkoord met de gewijzigde kosten.

20.3 Wij zijn altijd gemachtigd om de in dit artikel bedoelde bedragen van het **beleggingsdepot** af te schrijven. Dit mogen wij doen zonder je daarvan van tevoren op de hoogte te stellen. Wij schrijven deze bedragen af van de **liquide middelen** op het beleggingsdepot. Als de **liquide middelen** onvoldoende zijn om de kosten te voldoen, dan verkopen wij naar rato participaties. Als het saldo op het **beleggingsdepot** niet genoeg is om de kosten af te schrijven, dan ben je verplicht het saldo aan te vullen.

20.4 Naast de kosten die je ons voor onze diensten betaalt, kunnen de **beleggingsfondsen** waarin wij voor je beleggen ook kosten bij je in rekening brengen. Die kosten verdisconteren de **beleggingsfondsen** (gebruikelijk) in de koers van het betreffende **beleggingsfonds**. Meer informatie over deze kosten kan je onder andere vinden in de Eid's van deze **beleggingsfondsen**. Zie ook artikel 16.10 van deze **productvoorwaarden**.

21 Aanvullende bepalingen communicatie bij beleggen

21.1 Wij vragen je regelmatig om ons actuele persoonlijke informatie te geven, en je bent overeenkomstig de artikelen 16.32 tot en met 16.34 verplicht om zelfstandig wijzigingen in jouw persoonlijke omstandigheden aan ons door te geven. Zo kunnen we onze dienstverlening zorgvuldig uitvoeren. Als je volgens ons

i) geen of onvoldoende informatie geeft tijdens de looptijd van de overeenkomst, of
ii) niet (tijdig) meewerkt aan verzoeken zoals bedoeld in artikel 1.9 of
iii) niet (tijdig) meldt dat jouw persoonlijke omstandigheden zodanig gewijzigd zijn dat je mogelijk als een staatsburger of inwoner van een bepaald (buiten)land moet worden aangemerkt, dan mogen wij onder meer de overeenkomst in overeenstemming met artikel 7.5 met onmiddellijke ingang beëindigen en kan je schadeplichtig zijn. Wij zijn nooit aansprakelijk voor de gevolgen van deze beëindiging.

21.2 In al onze communicatie gebruiken wij de Midden-Europese Tijd (MET).

21.3 Als je e-mailadres of postadres niet meer bij ons bekend is omdat je wijzigingen niet (tijdig) aan ons heeft doorgegeven dan mogen wij het **beleggingsdepot** met onmiddellijke ingang en zonder enige (kosten)vergoeding beëindigen. Hoe we dit doen lees je in paragraaf 19 Een **beleggingsdepot** tussentijds beëindigen.

21.4 Wij verstrekken je ieder kwartaal een overzicht met daarop onder meer de waarde en de samenstelling van je vermogen op het **beleggingsdepot**. Dit kwartaaloverzicht vind je in **mijn.nn** en de NN App. We sturen je een e-mail als het kwartaaloverzicht klaar staat. Op verzoek kan je dit overzicht ook kosteloos op papier ontvangen.

21.5 Geef je niet binnen 30 dagen nadat een kwartaalrapportage beschikbaar is aan ons door dat de inhoud daarvan niet klopt? Dan geldt de inhoud van de kwartaal-rapportage als door jou te zijn goedgekeurd en onvoorwaardelijk aanvaard.

21.6 Door het aangaan van de **beheer-overeenkomst**, gelden voor jou ook de regels van partijen die nodig zijn om bijvoorbeeld de aan- en verkopen van participaties goed te laten verlopen, zoals:

- een beurs, zoals bijvoorbeeld Euronext N.V.;
- Euroclear Netherlands B.V.;
- LCH Clearnet S.A.;
- Clearstream Banking S.A;
- andere partijen die daarvoor in de plaats treden.

Deze regels kan je raadplegen op de internetpagina's van de betreffende partijen.

21.7 Staat er in die regels een derdenbeding ten gunste van de **rekeninghouder**? Dan aanvaard je dit derdenbeding, door aanvaarding van deze **productvoorwaarden**.

22 Overig

22.1 Nationale-Nederlanden Bank N.V. is gevestigd te Den Haag. Je kunt contact met ons opnemen via **nn.nl** of postbus 93604, 2509 AV Den Haag.

22.2 Nationale-Nederlanden Bank N.V. is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer: 52605884. De bank beschikt over een vergunning van De Nederlandsche Bank N.V. gevestigd te Westeinde 1, 1017 ZN Amsterdam.

22.3 De bank is een kredietinstelling met de bevoegdheid tot het verlenen van beleggingsdiensten die is ingeschreven in het register van De Nederlandsche Bank N.V. zoals bedoeld in artikel 1:107 van de Wet op het financieel toezicht. De bank is als financiële dienst-verlener opgenomen in het register van de Autoriteit Financiële Markten onder nummer 12041350.

Garantieregelingen

22.4 In het geval van een faillissement van de bank waardoor de bank niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen die verbandhouden met de overeenkomst, kun je mogelijk een beroep doen op het Nederlandse beleggerscompensatiestelsel en/of het depositogarantiestelsel. In het 'Besluit bijzondere prudentiële maatregelen, beleggerscompensatie en depositogarantie Wft' staat beschreven of je hier recht op hebt.

22.5 Voor de participaties die op het **beleggingsdepot** staan, geldt het beleggerscompensatiestelsel. Het beleggerscompensatiestelsel voorziet in een uitkering van op dit moment maximaal € 20.000,- per **rekeninghouder**. Voor zover jouw **liquide middelen** aan te merken zijn als een deposito in de zin van het 'Besluit bijzondere prudentiële maatregelen, beleggerscompensatie en depositogarantie Wft', geldt het depositogarantiestelsel. Het depositogarantiestelsel voorziet in een uitkering van op dit moment maximaal € 100.000,- per **rekeninghouder**.

22.6 Meer informatie over deze garantie-regelingen vind je op **nn.nl**. Voor het depositogarantiestelsel vind je ook meer informatie op het Informatieblad DGS dat we elk jaar verstrekken.

Belangentegenstellingen

22.7 Het kan gebeuren dat jouw belangen tegengesteld zijn aan onze belangen. Om deze belangentegenstellingen zoveel mogelijk te voorkomen en een onafhankelijk optreden van het bedrijfsonderdeel dat de beleggings-diensten verleent te waarborgen, hebben wij een beleid opgesteld. In bijlage 3 (Belangentegenstellingen) bij deze **productvoorwaarden** hebben wij een samenvatting opgenomen van dit beleid.

22.8 Op jouw verzoek verstrekken wij je nadere informatie over dit beleid.

Vertegenwoordiging

22.9 Beleg je bij Aanvullende PensioenOpbouw? Dan toetsen wij of de gevolmachtigde of andere vertegenwoordiger over voldoende kennis over en ervaring met beleggen beschikt voordat wij deze accepteren.

23 Begrippen

Adviseur
Diegene die je adviseert en eventueel ook voor je bemiddelt bij de totstandkoming van de **overeenkomst**.

Algemene Bankvoorwaarden
De algemene voorwaarden die gelden op het moment dat je de **overeenkomst** aangaat, zoals opgesteld door de Nederlandse Vereniging van Banken en neergelegd bij de griffie van de rechtbank Amsterdam, of voorwaarden die daarvoor in de plaats komen.

Bank
Nationale-Nederlanden Bank N.V. statutair gevestigd in Den Haag, Postbus 93604, 2509 AV Den Haag, **www.nn.nl**.

Beheerovereenkomst
De Beheerovereenkomst Beleggen bij Aanvullende PensioenOpbouw die van toepassing is op de beleggingsdienst **vermogensbeheer** en onderdeel uitmaakt van de **overeenkomst**.

Beleggersgiro
De Stichting Nationale-Nederlanden Bank Beleggersgiro gevestigd in Den Haag dan wel een andere door de bank aangewezen bewaarinstelling.

Beleggingen
Participaties in **beleggingsfondsen** en **liquide middelen**.

Beleggingsdepot
Een rekening van de **rekeninghouder** bij de bank met een uniek nummer voor (onder meer) het bewaren en administreren van **participaties**. Deze rekening is gekoppeld aan een **variabele renterekening**.

Beleggingsfonds(en)
Beleggingsinstellingen, icbe's (maatschappijen en fondsen voor collectieve belegging in effecten) en/of **beleggingsfondsen** (waaronder tevens begrepen **indextrackers**), zoals bedoeld in de zin van de **Wet op het financieel toezicht**.

Beleggingsprofiel
De door de **rekeninghouder** aan een specifieke gekoppelde beleggingsrekening verstrekte informatie over onder meer zijn financiële positie, zijn beleggingsdoelstelling, zijn **doeldatum** en risicobereidheid.

Beleid voor het uitvoeren van orders
Het beleid voor het uitvoeren van orders, zoals dit van tijd tot tijd door de bank wordt vastgesteld.

Bemiddelaar
Diegene die bemiddelt bij de totstandkoming van de **overeenkomst**.

Benchmark
Een objectieve maatstaf waarmee het resultaat van een beleggingsportefeuille wordt vergeleken.

Beurs
Elk handelsplatform in de zin van de **Wet op het financieel toezicht** waarop via ons binnen de grenzen van de **beheerovereenkomst** kan worden gehandeld.

Doeldatum
De datum waarop de **rekeninghouder** zijn beleggingsdoelstellingen wenst te bereiken. De periode tot aan de **doeldatum** is jouw beleggingshorizon.

Index
Een verzameling financiële instrumenten die zo is samengesteld dat ze een bepaald gedeelte van een markt representeert.

Indextrackers
Exchange Traded Product beleggingsfondsen zoals Exchange Traded Funds, Exchange Traded Commodities, Exchange Traded Currencies en Exchange Traded Notes.

Lifecyclemethode
Een methode waarmee de bank het risico dat de **rekeninghouder** met zijn **vermogen** loopt, verlaagt naarmate de **doeldatum** dichterbij komt. Dit risico verlaagt de bank door het **beleggingsprofiel** van een **rekeninghouder** op vooraf vastgestelde momenten automatisch te wijzigen

naar een minder risicovol **beleggingsprofiel**. De **beleggingen** van de **rekeninghouder** worden vervolgens conform de modelportefeuille behorende bij zijn nieuwe **beleggingsprofiel** belegd.

Lijfrente
Een lijfrente is een geblokkeerde rekening waarop geld wordt ingelegd om later een periodieke uitkering te krijgen. Het is een lijfrente in de zin van de Wet inkomstenbelasting 2001.

Liquide middelen
Geld van de **rekeninghouder** op het **beleggingsdepot** bij de bank in euro.

Mijn.nn
De beveiligde online omgeving van de bank waarop de **rekeninghouder** toegang kan krijgen tot Aanvullende PensioenOpbouw en waar de **bank** via de berichtenbox mededelingen kan doen aan de **rekeninghouder**, bijvoorbeeld over wijzigingen in voorwaarden.

Nn.nl
De openbare website van Nationale-Nederlanden **www.nn.nl**.

Omzettingsdatum
Uiterlijk 31 december, 5 jaar na het jaar waarin je de AOW-leeftijd bereikt.

Overeenkomst
De **overeenkomst** Aanvullende PensioenOpbouw die je met ons sluit. De **overeenkomst** is schriftelijk vastgelegd in:

- de offerte en/of het aanvraagformulier;
- de Bevestiging Aanvullende PensioenOpbouw;
- deze voorwaarden;
- de Gebruikersvoorwaarden **mijn.nn**;
- de **Algemene Bankvoorwaarden**.

Als je ook belegt bij Aanvullende PensioenOpbouw, dan is ook de **beheerovereenkomst** onderdeel van deze **overeenkomst**.

Participatie
Een vordering luidende in financiële instrumenten in de zin van de **Wet op het financieel toezicht** op de **Beleggersgiro**.

Productvoorwaarden
Deze productvoorwaarden Aanvullende PensioenOpbouw met beheerd beleggen van Nationale-Nederlanden Bank N.V.

Rekeninghouder
De persoon die Aanvullend PensioenOpbouw bij ons aanhoudt.

Revisierente
De rente die je aan de Belastingdienst moet betalen als je met jouw Aanvullende PensioenOpbouw een handeling verricht die wettelijk niet is toegestaan. De **revisierente** is meestal 20% van het saldo op Aanvullende PensioenOpbouw plus de opgebouwde maar niet bijgeschreven rente.

Tegenrekening
De betaalrekening van de **rekeninghouder** bij een bank in Nederland of een ander land dat is aangesloten bij de Single European Payments Area (SEPA). Iedere Aanvullende PensioenOpbouw rekening heeft één **tegenrekening**. De **tegenrekening** moet op dezelfde naam staan als Aanvullende PensioenOpbouw.

Toegelaten aanbieder
Een persoon of instelling (bank, verzekeraar of pensioenfonds) die volgens de Wet inkomstenbelasting 2001 **lijfrenten** mag aanbieden.

U.S. Person
Hieronder verstaan wij een natuurlijk persoon die:

- inwoner van de **Verenigde Staten** van Amerika is;
- staatsburger van de **Verenigde Staten van Amerika** is;
- zichzelf als inwoner of staatsburger van de **Verenigde Staten van Amerika** presenteert;
- beschikt over contact- of bankgegevens in de Verenigde Staten van Amerika, zoals woonadres, postadres, fiscaal adres, een bankrekeningnummer of een telefoonnummer of die beschikt over een beleggingsadviseur, vermogensbeheerder, vertegenwoordiger of gevolmachtigde die aan één van deze kenmerken voldoet;

- in verband met het verlenen van beleggings- of nevendiensten door de bank aan de natuurlijke persoon, waaronder ook begrepen het openen en aanhouden van een **beleggingsdepot** voor de natuurlijke persoon, en de ontvangst door ons van een of meer betalingen verricht door de natuurlijke persoon in verband met deze activiteiten
    - **i)** in of vanuit de **Verenigde Staten van Amerika** betalingen of leveringen doet of ontvangt of
    - **ii)** in of vanuit de **Verenigde Staten van Amerika** informatie verstrekt of ontvangt.

Variabele renterekening
De geblokkeerde rekening van Aanvullende PensioenOpbouw waarop je bedragen stort en waarvandaan je bedragen kunt overboeken naar een deposito of **beleggingsdepot**.

Vast percentage
Kosten uitgedrukt in een vast percentage en berekend over het **vermogen** (met uitzondering van **liquide middelen**) op het **beleggingsdepot**.

Verenigde Staten van Amerika
De Verenigde Staten van Amerika, inclusief haar staten en het District of Columbia en alle grondgebieden onder haar jurisdictie.

Vermogen
De totale waarde van de **beleggingen** van de **rekeninghouder** op het **beleggingsdepot**.

Vermogensbeheer
Het verrichten van alle beheer- en beschikkingshandelingen rond het **vermogen** van de **rekeninghouder**. Hieronder vallen ook aan- en verkoop, bezwaringen, herbelegging en alles wat wij voor het beheer nuttig of nodig vinden.

Wet op het financieel toezicht
Wet op het financieel toezicht, de regels op basis van deze wet of de wetten en regels die daarvoor in de plaats komen.

Bijlage 1 - Belangrijke kenmerken en risico's van beleggen

Lees deze bijlage goed! In deze bijlage gaan wij in op de risico's en kenmerken van beleggen. Het is belangrijk dat u deze bijlage goed leest omdat dit de kern van de zaak is. U belegt waarschijnlijk omdat u meer rendement wilt behalen dan met sparen. Maar beleggen kent risico's. Daarom moet u begrijpen met welke risico's u te maken krijgt. In deze bijlage bespreken wij eerst risico in het algemeen. Vervolgens bespreken we risico en beleggen. Daarna gaan wij in op 5 specifieke soorten risico's bij beleggen, waaronder de risico's van beleggen in **beleggingsfondsen**. In paragraaf 20 bespreken we hoe u de risico's die u met uw **vermogen** loopt, kunt verkleinen. Het is belangrijk om u goed voor te bereiden voordat u start met beleggen. In de laatste paragraaf zetten we uiteen wat u zou kunnen doen om u voor te bereiden.

Risico in het algemeen

1 **Wat is risico?**
We nemen in het dagelijks leven continu risico's. Bijvoorbeeld in onze baan, in onze relaties of in het verkeer. Steekt u lopend direct de weg over of gaat u toch naar dat zebrapad met stoplicht verderop? Het voordeel is dat u sneller aan de overkant bent, maar het nadeel is dat u een klein of groot ongeluk kunt krijgen als iemand u geen voorrang verleent. Als u een risico neemt, vraagt u zich (on)bewust af 'wat levert het me op als het goed gaat' en 'wat kost het me als het verkeerd afloopt'. U schat daarbij steeds in hoe waarschijnlijk het is dat het op een bepaalde manier afloopt.

Risico en beleggen

2 **Loop ik risico bij beleggen?**
Ja. Als u gaat beleggen loopt u altijd risico's. Het maakt daarbij niet uit waar u in belegt. Risicoloos beleggen bestaat niet.

Let op! Als u de mogelijke verliezen op uw belegging niet kunt of wilt dragen, dan past beleggen niet bij u.

3 **Wat is het belangrijkste risico van beleggen?**
Het belangrijkste risico van beleggen is dat u het door u ingelegde geld voor een deel of (in het ergste geval) zelfs helemaal kunt verliezen.

4 **Sparen of beleggen?**
Als u kiest om te beleggen in plaats van te sparen, kan het zo zijn dat achteraf blijkt dat u een voordeel bent misgelopen. Bijvoorbeeld omdat u met sparen een hoger rendement had kunnen halen. Dit risico houdt ook in dat als u niets verliest het rendement onvoldoende kan zijn om de inflatie bij te houden. In dat geval verliest u aan koopkracht. Bijvoorbeeld: u betaalt 1,2 % belasting op uw **vermogen** (vermogensrendementsheffing) en de inflatie is 2%. Dan heeft u ongeveer 3,2% rendement op uw **beleggingen** nodig om te zorgen dat u geen koopkracht verliest. Daar staat tegenover dat u in hetzelfde voorbeeld minimaal 3,2% rente op uw spaarrekening nodig heeft om alleen uw koopkracht te behouden. De reden dat u overweegt om te beleggen is dat u verwacht dat op de lange termijn meer rendement te behalen is met beleggen dan met sparen. Dit mag dan in het verleden zijn voorgekomen maar dat betekent niet dat het ook in de toekomst zo zal zijn.

5 **Hoe kunt u met de risico's van beleggen om gaan?**
U kunt op drie manieren met de risico's van beleggen omgaan.

1. U neemt het risico niet: u belegt niet of stopt met beleggen.
2. U probeert het risico te verminderen: bijvoorbeeld door uw **beleggingen** te spreiden. Dat wil zeggen, u belegt slechts een deel van uw vermogen en u zorgt voor voldoende spreiding van uw **beleggingen**.
3. U accepteert het risico waarbij u een positief maar ook een negatief resultaat kunt behalen.

Ook al zou u met beleggen op de lange termijn hogere resultaten kunnen boeken dan bij sparen, het resultaat blijft onzeker.

Soorten risico's bij beleggen

6 **Welke soorten risico's bij beleggen onderscheiden wij?**
Of u uiteindelijk winst of verlies heeft, wordt mede beïnvloed door vele onderliggende risico's. Wij onderscheiden:

a. algemene risico's van beleggen;
b. risico's van beleggen in **beleggingsfondsen**;
c. risico's van de beleggingscategorieën waarin **beleggingsfondsen** beleggen;
d. risico's en **liquide middelen**;
e. risico's verbonden aan de belegger als mens.

7 **Welke risico's bespreken we in deze bijlage?**
We bespreken in deze bijlage niet alle (onderliggende) risico's van beleggen. Zo zijn er risico's verbonden aan de manier waarop het financiële stelsel functioneert en hoe transacties in financiële instrumenten worden afgewikkeld. De kans dat die risico's zich voordoen is klein, maar als het gebeurt, kunnen de gevolgen heel groot zijn. Als die risico's zich voordoen is er waarschijnlijk veel meer aan de hand in de wereld.

De enige manier waarop u die risico's kunt vermijden is door niet te beleggen en geen geld te zetten op een bankrekening. In deze bijlage bespreken wij daarom alleen de risico's waar u als belegger waarschijnlijk het meest mee in aanraking kunt komen.

A. Algemene risico's van beleggen

8 **Wat zijn de belangrijkste algemene risico's waar u als belegger mee te maken kunt krijgen?**
De belangrijkste algemene risico's waarmee u als belegger te maken kunt krijgen zijn:

- **Marktrisico.**
  Het marktrisico hangt samen met de algemene economische situatie. Voorbeelden zijn: periodes van economische groei of achteruitgang, veranderingen in (de hoogte van) belastingen of wijzigende energieprijzen.
- **Koersrisico.**
  Dit is het risico op koersschommelingen. Het maakt niet uit waarin u belegt: u loopt altijd een koersrisico. Bijvoorbeeld: De aandelen van een bedrijf kunnen minder waard worden. Oorzaken van koersrisico zijn dat een nieuwe concurrent die hetzelfde product maakt, een staking of de publicatie van de resultaten van een bedrijf.
- **Valutarisico.**
  Belegt u niet in euro's, maar in een andere valuta (munt)? Dan is de kans groot dat de koers van die valuta bij verkoop of aflossing verschilt van de valutakoers bij de aankoop.
- **Herbeleggingsrisico.**
  Dit is het risico dat dividend, rentebetalingen, verkochte **beleggingen** of andere inkomsten uit **beleggingen** niet opnieuw kunnen worden belegd tegen hetzelfde rendement als de oorspronkelijke belegging.
- **Renterisico.**
  De waarde van bepaalde **beleggingen** daalt als de marktrente stijgt. Een voorbeeld hiervan zijn obligaties. De volgende situatie kan zich voordoen.

Als de marktrente stijgt nadat een **beleggingsfonds** een obligatie heeft gekocht, dan daalt de koers en de waarde van die obligatie. Dat komt omdat er op de markt obligaties met dezelfde looptijd te vinden zijn als die welke het **beleggingsfonds** heeft gekocht, maar met een hogere rente. De obligatie die het **beleggingsfonds** heeft gekocht is dus minder interessant geworden dan de andere obligatie. Daarnaast kan risico toe- of afnemen, afhankelijk van de gevoeligheid van obligaties voor renteveranderingen. Als de marktrente omhoog gaat, heeft dit in het algemeen ook een negatieve invloed op de koersontwikkeling van aandelen.

- **Liquiditeitsrisico.**
  Dit is het risico dat een belegger zijn positie niet tegen normale prijzen kan verkopen of een positie kan aangaan vanwege een gebrek aan voldoende kopers en verkopers in de betreffende belegging. Dit kan zich bijvoorbeeld voordoen bij obligaties en leningen. Dit risico kan zich ook voordoen bij vastgoedobjecten. Vastgoedobjecten worden niet dagelijks verhandeld. Dit brengt het risico met zich mee dat beleggers in niet-beursgenoteerde vastgoedfondsen niet op ieder gewenst moment kunnen uitstappen. Bij private equity kan dit risico zich als volgt voor doen. De belangen die private equity fondsen nemen worden doorgaans voor 7 tot 10 jaar in portefeuille gehouden. Om die reden is de liquiditeit die een private equity fonds kan bieden, beperkt.
- **Concentratierisico.**
  Dit is het risico dat uw **beleggingen** onvoldoende zijn gespreid en sterk zijn gericht op één bepaald type **beleggingen**, in één bepaalde sector en/of één bepaalde regio.
- **Kredietrisico.**
  Dit is het risico dat een debiteur niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Dat wil zeggen dat bijvoorbeeld de uitgevende instelling niet in staat is om de rente en/of aflossing te betalen aan de belegger. Indien een onderneming niet langer aan zijn verplichtingen kan voldoen, dan bestaat er een reële kans op faillissement. In geval van faillissement staan de aandeelhouders achteraan in de rij. Pas wanneer de vreemd vermogensverschaffers zijn betaald komt de aandelenbelegger in beeld. Een vastgoedfonds kan bijvoorbeeld huurders hebben met een slechte kredietwaardigheid. Zij loopt dan het risico dat een deel van de huren niet meer worden betaald en dat mogelijkerwijs het betreffende pand opnieuw verhuurd zal moeten worden.
- **Informatierisico.**
  Dit is het risico dat een belegger minder informatie heeft dan andere partijen. Dit kan zich bijvoorbeeld voordoen bij **beleggingsfondsen** die investeren in vastgoed en/of private equity. Dit soort **beleggingsfondsen** is veelal minder transparant en de activiteiten van deze **beleggingsfondsen** zijn voor beleggers minder makkelijk te volgen. Deze verminderde transparantie heeft tot gevolg dat het monitoren van de strategieën van dit soort **beleggingsfondsen** in de praktijk lastiger is, hetgeen risico's met zich mee kan brengen.
- **Volatiliteitsrisico.**
  Dit is het risico dat de waardering van een belegging grote bewegingen maakt.

B. Risico's van beleggen in beleggingsfondsen

9 **Waarin beleggen wij voor u?**
Bij beheerd beleggen bij Aanvullende PensioenOpbouw beheren wij uw **vermogen**. Wij beleggen uw **vermogen** voor uw rekening en risico in **beleggingsfondsen** en liquide middelen. Wij kunnen daarbij zowel in actieve als passieve **beleggingsfondsen** beleggen. Hieronder bespreken wij eerst vier kenmerken van **beleggingsfondsen**. In paragraaf 14 en 15 bespreken wij vervolgens belangrijke risico's van beleggen in **beleggingsfondsen**. Daarna gaan wij in paragraaf 16 en 17 van deze bijlage in op de risico's en kenmerken van de beleggingscategorieën waarin **beleggingsfondsen** beleggen.

10 **Kenmerk 1: Het verschil tussen actieve en passieve beleggingsfondsen?**
Bij beheerd beleggen bij Aanvullende PensioenOpbouw kunnen wij zowel in actieve als passieve **beleggingsfondsen** voor u beleggen. Bij een actief **beleggingsfonds** wijkt de beheerder van een **beleggingsfonds** op grond van een bepaalde visie over risico en rendement actief van de index af. Hiermee probeert het **beleggingsfonds** een extra rendement te behalen ten opzichte van een index, bijvoorbeeld de Amsterdam Exchange Index (AEX-index). Hiervoor zijn meer transacties nodig dan bij passief beleggen.
Passief beleggen betekent dat bijvoorbeeld een **beleggingsfonds** zo nauwkeurig mogelijk een bepaalde index volgt.
Het rendement dat het beleggingsfonds behaalt zal daarom niet veel afwijken van de index. Anders dan bij een actief **beleggingsfonds**, probeert men bij een passief **beleggingsfonds** niet een hoger rendement te behalen dan de markt die gevolgd wordt. Het doel van het **beleggingsfonds** daarbij is om een vergelijkbaar rendement als de markt te behalen. Dit wordt ook wel indexbeleggen genoemd. De kosten van een passief **beleggingsfonds** zijn over het algemeen lager dan de kosten van een actief beleggingsfonds.
Passieve **beleggingsfondsen** zijn **index**fondsen en Exchange Traded Products (ETP's). Er bestaan 3 soorten Exchange Traded Products, te weten 1) Exchange Traded Funds (ETF's), 2) Exchange Traded Commodities/ Currencies (ETC's) en 3) Exchange Traded Notes (ETN's).
ETF's volgen gewoonlijk aandelen- of vastrentende marktindices.
ETC's volgen voornamelijk de resultaten van grondstoffenmarkten. Ook zijn er ETC's die buitenlandse valuta volgen.
ETN's volgen gewoonlijk grondstoffen-, valuta-, volatiliteit- en strategie-**indexen**.

11 **Kenmerk 2: Spreiding van beleggingen bij beleggingsfondsen**
Beleggingsfondsen beleggen in verschillende beleggingscategorieën. Daardoor kunt u al met een relatief klein bedrag een betere risicospreiding bereiken dan wanneer u in losse aandelen of obligaties belegt. Worden de **beleggingen** door een **beleggingsfonds** goed gespreid, dan beperkt dat doorgaans het risico.
Een **beleggingsfonds** kan **beleggingen** bijvoorbeeld spreiden over verschillende beleggingscategorieën, zoals aandelen, obligaties, onroerend goed. Zij investeert dan in twee of meer van deze beleggingscategorieën. Dit noemen we een mixfonds.
Indien u belegt in een mixfonds kan het risico dat u loopt hoger of lager zijn dan wanneer u belegt in een **beleggingsfonds** dat belegt in één individuele beleggingscategorie. Een **beleggingsfonds** kan ook aandelen kopen uit verschillende bedrijfstakken, of obligaties met verschillende looptijden, of beleggen in verschillende munten (valuta) of in verschillende gebieden in de wereld.

12 **Kenmerk 3: dividend en beleggingsfondsen**
Beleggingsfondsen kunnen dividend uitkeren. Dividend is de winst van individuele bedrijven die via het **beleggingsfonds** wordt uitgekeerd aan de beleggers. **Beleggingsfondsen** keren meestal één keer per jaar dividend uit. Uw dividendbedrag wordt meestal automatisch herbelegd in het **beleggingsfonds**. De hoogte van het dividend kan per uitkering verschillen en soms wordt er helemaal geen dividend uitgekeerd. Over dividend moet u belasting betalen. De dividendbelasting wordt automatisch ingehouden als het dividend wordt uitgekeerd.

13 **Kenmerk 4: de beurskoers van een beleggingsfonds**
De beurskoers geeft de waarde van een deelnemingsrecht in een **beleggingsfonds** weer. De koers kan worden beïnvloed door allerlei factoren. Bijvoorbeeld door de resultaten en de toekomstverwachtingen van bedrijven in het **beleggingsfonds**.

Maar ook door macro-economische-, sociale-, economische- en politieke ontwikkelingen.

14 **Welke risico's gelden bij actieve en passieve beleggingsfondsen?**
Voor beleggen in **beleggingsfondsen** gelden de algemene risico's van beleggen die wij hiervoor hebben besproken. **Beleggingsfondsen** kennen daarnaast een aantal specifieke risico's. Die risico's zijn:

- **Omslagrisico.**
  Een **beleggingsfonds** kan uit verschillende kleinere **beleggingsfondsen** bestaan. Dit noemen we ook wel subfondsen. Negatieve resultaten van zo'n subfonds kunnen worden omgeslagen over de andere subfondsen.
- **Geografisch risico.**
  De waarde van een **beleggingsfonds** dat vooral belegt in een bepaald gebied zoals bijvoorbeeld Europa is gevoelig voor ontwikkelingen in die regio. Denk bijvoorbeeld aan economische of politieke ontwikkelingen.
- **Sectorrisico.**
  De waarde van een **beleggingsfonds** dat vooral belegt in een bepaalde sector (bijvoorbeeld transport) is vooral gevoelig voor ontwikkelingen in die regio of sector.
- **Debiteurenrisico.**
  Het is mogelijk dat een **beleggingsfonds** failliet gaat of de bedrijven waarin het **beleggingsfonds** belegt failliet gaan. In dat geval kunnen **beleggingen** nog heel weinig of niets waard zijn. Er is dan geen enkele garantie dat de belegger zijn inleg terugkrijgt. Specifieke soorten passieve **beleggingsfondsen** kennen naast de in deze paragraaf beschreven risico's nog een ander belangrijk risico. Dat risico wordt hieronder beschreven in paragraaf 15.

15 **Belangrijk risico bij passieve beleggingsfondsen: tegenpartijrisico**
Beleggingsfondsen die beleggen in derivaten (afgeleide producten) en/of waarbij onderliggende waarden worden uitgeleend, kennen een specifiek risico: tegenpartijrisico. Dit is het risico dat een tegenpartij niet meer aan zijn verplichtingen kan voldoen. Indien de risico's met betrekking tot deze tegenpartijen niet goed worden gemanaged dan kan dit tot grote verliezen leiden. Een voorbeeld: een synthetische **indextracker** bootst de **index** na met behulp van derivaten. Hierdoor ontstaat een zogenoemd tegenpartijrisico. Let op, dit risico zich ook voor kan doen bij actieve **beleggingsfondsen**.

C. Risico's van de beleggingscategorieën waarin beleggingsfondsen beleggen

16 **Inleiding**
Om goed te kunnen begrijpen waar wij voor u in beleggen, bespreken wij hieronder een aantal kenmerken en risico's van de verschillende beleggingscategorieën waarin **beleggingsfondsen** kunnen beleggen. Voor beleggingscategorieën gelden de algemene risico's van beleggen zoals hiervoor beschreven onder A 'Algemene risico's van beleggen'

17 **Wat zijn die beleggingscategorieën?**
Wij onderscheiden in deze bijlage de volgende beleggingscategorieën:

a. Vastrentende waarden (bijvoorbeeld obligaties en geldmarktfondsen)
b. Aandelen
c. Vastgoed
d. Hedgefunds
e. Private Equity
f. Grondstoffen

a. Vastrentende waarden

Kenmerken van vastrentende waarden

Onder vastrentende waarden verstaan we alle **beleggingen** waarvan de periodieke betalingen in de vorm van rente en aflossing contractueel zijn vastgelegd. De bekendste verschijningsvormen zijn de obligaties van overheden (staatsobligaties) en bedrijven (bedrijfsobligaties).

Risico's van vastrentende waarden

De belangrijkste risico's hierbij zijn: renterisico, kredietrisico, valutarisico, volatiliteitsrisico en liquiditeitsrisico. Die risico's zijn hiervoor beschreven in paragraaf 8 van deze bijlage.

b. Aandelen

Kenmerken van aandelen

Aandelen zijn beleggingsinstrumenten waarbij de periodieke vergoeding (dividend) niet contractueel is vastgesteld maar afhankelijk is van de financiële prestaties van de onderneming. Verder geldt dat de aandeelhouders als laatste aan bod komen bij een eventueel faillissement. De verschaffers van vreemd vermogen komen eerst aan bod. Dit betekent dan ook dat aandeelhouders een relatief groot risico lopen ten opzichte van beleggers in vastrentende waarden.

Risico's van aandelen

De belangrijkste risico's hierbij zijn: marktrisico, koersrisico, renterisico, kredietrisico, valutarisico en liquiditeits-risico. Die risico's zijn hiervoor beschreven in paragraaf 8 van deze bijlage.

c. Vastgoed

Kenmerken van vastgoed

Onder vastgoedfondsen verstaan wij hier alle **beleggingsfondsen** die de verkregen gelden van beleggers investeren in vastgoedobjecten.

Risico's

De belangrijkste risico's hierbij zijn: marktrisico, koersrisico, renterisico, kredietrisico, liquiditeitsrisico, concentratierisico en informatierisico. Die risico's zijn hiervoor beschreven in paragraaf 8 van deze bijlage. Daarnaast gelden er bij vastgoed specifieke risico's, te weten: leverage risico en waarderingsrisico.

- **Leverage risico.**
  Dit is het risico dat de verhouding tussen het eigen vermogen in een belegging en het vreemde vermogen voor extra risico's zorgt. Leverage wordt veelal gebruikt door vastgoedfondsen om een hoger rendement te kunnen behalen. Bij een te hoge leverage kan uw inleg in een **beleggingsfonds** verloren gaan.
- **Waarderingsrisico.**
  Dit is het risico dat de waardering van een belegging niet overeenkomt met de werkelijke waarde. De waardering van niet-beursgenoteerde vastgoedfondsen komt tot stand door middel van taxaties van de vastgoedobjecten waarin zij investeren. Anders dan de prijzen op financiële markten van andere **beleggingen** veranderen de prijzen niet van dag tot dag. Periodiek worden vastgoedobjecten getaxeerd en komt een nieuwe waarde tot stand. Doordat tussen taxaties soms een half jaar tot een jaar kan zitten, loopt de belegger het risico dat de waarde zoals opgegeven door een vastgoedfonds niet een representatieve weergave is van de feitelijke waarde. Verder kunnen er in het proces van waardering door taxateurs allerlei fouten sluipen waardoor de afgegeven waarde op de vastgoedobjecten ook niet volledig representatief is.

d. Hedgefunds (alternatieve beleggingen)

Kenmerken van hedge funds

Hedgefunds zijn privaat georganiseerde **beleggingsfondsen** die veelal worden gekenmerkt door een grote mate aan vrijheid in het beleggingsbeleid, een beperkte transparantie en een beperkt toezicht. De vrijheid in beleggingsbeleid geldt met betrekking tot de beleggings-categorieën waarin belegd kan worden, het gebruik van leverage en het kunnen innemen van short posities.

Risico's

Aan beleggen in hedge funds kunnen diverse uiteenlopende risico's kleven. Verschillen tussen de hedge fund strategieën kunnen aanzienlijk zijn, daarom kunnen ook de risicoprofielen sterk verschillen. Daarom zullen niet alle hieronder genoemde risico's in even sterke mate van toepassing zijn op de diverse hedge funds. De belangrijkste risico's hierbij zijn: marktrisico, renterisico, kredietrisico, liquiditeitsrisico, informatierisico en valutarisico. Die risico's zijn hiervoor beschreven in paragraaf 8 van deze bijlage. Daarnaast kunnen er bij hedge funds specifieke risico's gelden, te weten: volatiliteitsrisico en tegenpartijenrisico.

- **Volatiliteitsrisico**
  Dit is het risico dat de waardering van een belegging grote bewegingen maakt. Doordat sommige hedge funds actief met derivaten werken hebben zij een relatief grote blootstelling aan volatiliteitsrisico.
- **Tegenpartijrisico**
  Dit is het risico dat een tegenpartij niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Veel hedgefunds zijn actief in derivaten-markten en lopen uit dien hoofde tegenpartijrisico. Dit geldt ook voor de relatie die hedgefunds hebben met prime brokers. Prime brokers zijn instellingen die worden ingeschakeld om short posities te kunnen innemen. Indien de risico's met betrekking tot deze tegenpartijen niet goed worden gemanaged, dan kan dit tot grote verliezen leiden.

e. Private Equity (alternatieve beleggingen)

Kenmerken van private equity

Private equity fondsen zijn **beleggingsfondsen** die beleggen in niet-beursgenoteerde bedrijven. Het kan hier gaan om startende bedrijven (venture capital) en reeds lang bestaande bedrijven (buy outs).

Risico's

Beleggingen in private equity gaan over het algemeen gepaard met dezelfde risico's als **beleggingen** in beursgenoteerde aandelen. De belangrijkste risico's hierbij zijn: marktrisico, renterisico, kredietrisico, liquiditeitsrisico, informatierisico en valutarisico. Die risico's zijn hiervoor beschreven in paragraaf 8 van deze bijlage. Daarnaast geldt er bij private equity een specifiek risico, te weten: manager selectierisico.

- **Manager selectierisico.**
  Dit is het risico dat de manager van een **beleggingsfonds** niet de juiste **beleggingen** selecteert. Het gemiddelde private equity **beleggingsfonds** blijkt het in de praktijk niet veel beter te doen dan een representatieve **index** voor beursgenoteerde aandelen (bijvoorbeeld de MSCI World). Echter, de beste 25% van alle private equity **beleggingsfondsen** doet het een stuk beter dan de genoteerde aandelenmarkt. Dit is kenmerkend voor de private equity markt. Het verschil tussen goede en slechte private equity **beleggingsfondsen** kan bijzonder groot zijn. Alleen indien een belegger in staat is om de top 25% van de private equity markt te selecteren is private equity vanuit rendement-soogpunt een aantrekkelijk alternatief. In de andere 75% van de gevallen loopt de belegger het risico op een (zeer) slecht resultaat.

f. Grondstoffen

Kenmerken van grondstoffen

Onder **beleggingen** in grondstoffen verstaan we alle directe **beleggingen** in fysieke grondstoffen dan wel in futures die grondstoffen als onderliggende waarde hebben. Een future is een overeenkomst waarmee je belegt in de waardeverandering van een product, bijvoorbeeld grondstoffen.

Risico's

De belangrijkste risico's hierbij zijn: marktrisico, renterisico en valutarisico. Die risico's zijn hiervoor beschreven in paragraaf 8 van deze bijlage. Daarnaast kunnen er bij grondstoffen zich specifieke risico's voordoen, te weten: negatieve roll return risk.

- Negatieve roll return risk.
  Dit is het risico van het 'doorrollen' van futures. Het grootste deel van de **beleggingen** in grondstoffen gaat via grondstoffen futures. Het is gebruikelijk dat **beleggingsfondsen** in grondstoffen steeds een positie innemen in de kortlopende future. Deze positie wordt - zeg na een maand - gesloten en 'doorgerold' naar de volgende kortlopende future. Indien de futures curve oplopend is, dan zal een dergelijke strategie gepaard gaan met verliezen bij het doorrollen van de positie.
  Een oplopende curve wil zeggen dat de futuresprijs voor langlopende contracten hoger ligt dan de futuresprijs voor kortlopende contracten. We noemen dit een negatieve roll return.

D. Risico's en liquide middelen

18 Wat kan een risico zijn van liquide middelen (geld)?

Liquide middelen zijn in tegenstelling tot participaties niet afgezonderd van het vermogen van de bank. Dit betekent dat de **liquide middelen** bij een faillissement tot de failliete boedel van de bank worden gerekend. In dat geval bent u één van de vele schuldeisers (een concurrente schuldeiser). In dat geval is de kans groot dat de bank uw geld maar voor een deel of zelfs helemaal niet kan teruggeven. Als er aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan, dan kunt u aanspraak maken op een uitkering op basis van het depositogarantiestelsel. Hierbij geldt een maximum bedrag dat per **rekeninghouder** kan worden geclaimd. Het is verder mogelijk dat over **liquide middelen** geen of weinig rente wordt uitgekeerd. Als gevolg van belastingen en inflatie kan uw koopkracht daardoor mogelijk dalen.

E. Risico's verbonden aan de belegger als mens

19 Blijft u rustig als belegger?

Economische modellen gaan van de mens uit die op een logische, rationele en efficiënte manier zijn belangen nastreeft (de 'homo economicus'). Uit de psychologie blijkt dat dit beeld niet klopt. Dat geldt niet alleen voor individuen, maar ook voor groepen. Als mens trappen we in meer of mindere mate in een aantal psychologische valkuilen. Die valkuilen hebben te maken met hoe wij als mensen omgaan met verlies, onzekerheid en hoe wij als mensen informatie verwerken. Als gevolg van die valkuilen kunnen we als mensen irrationele en onverantwoorde dingen doen. Bijvoorbeeld: iemand wil een verlies goedmaken door steeds grotere risico's te nemen en uiteindelijk onverantwoorde risico's. Koersbewegingen kunnen heftiger zijn dan men op basis van de beschikbare informatie zou verwachten. Of een hype, paniek of euforie kan ook een rol spelen. Wij zeggen niet dat u persé gevoelig bent voor die valkuilen, maar het is goed om u ervan bewust te zijn dat ze ook op u van invloed kunnen zijn.

Risico's verkleinen

20 Hoe kan ik risico's verkleinen?

U kunt de risico's die u met uw vermogen loopt op verschillende manieren verkleinen. Het kan verstandig zijn u daarvoor te laten bijstaan door een onafhankelijke financieel adviseur. Zo kunt u het risico verkleinen door:

- Het vermogen dat u wilt opbouwen te spreiden over verschillende beleggingscategorieën. Zo kunt u ervoor kiezen een deel van uw vermogen te beleggen in beheerd beleggen bij Aanvullende PensioenOpbouw en een ander deel van uw vermogen in andere categorieën, bijvoorbeeld sparen.
- Uw risico te spreiden door uw inleg te spreiden in de tijd. Een goed voorbeeld daarvan is om maandelijks in te leggen.

Komt u dichter bij de datum dat u het geld dat u heeft opgebouwd met beleggen weer nodig heeft? Dan is het verstandig te gaan beleggen met minder risico's. Met beheerd beleggen bij Aanvullende PensioenOpbouw, kunt u er (afhankelijk van uw doel) voor kiezen dat wij dit risico automatisch voor u afbouwen met de **Lifecyclemethode**. Bij sommige doelen bouwen wij de risico's die u met uw **vermogen** loopt altijd af. Heeft u uw **vermogen** nodig binnen een paar jaar, dan kan het verstandiger zijn om te stoppen met beleggen en uw geld op een spaarrekening te zetten.

Bereid u goed voor

21 **Voorbereiden op risico's**
Een goede voorbereiding is belangrijk als u wilt gaan beleggen. U heeft zelf namelijk veel invloed op de risico's die u loopt. In paragraaf 22 tot en met 25 hieronder vertellen wij wat u kunt doen om u voor te bereiden.

22 **Hoe verhoudt rendement zich ten opzichte van risico?**
Bij beleggen gaat het om rendement en risico. Die twee hangen sterk samen. In het algemeen geldt: **beleggingen** waarvan u een hoog rendement kunt verwachten, brengen een hoog risico met zich mee. **Beleggingen** met minder risico, leveren meestal minder op. Als u genoegen neemt met een lager verwacht rendement, dan kunt u ook minder risico nemen.

23 **Bedenk wat uw doelstellingen zijn**
Bedenk voordat u gaat beleggen wat uw doelstellingen zijn. Belegt u bijvoorbeeld om **vermogen** op te bouwen voor een wereldreis, voor de studie van uw kinderen of om extra inkomsten te hebben na uw pensioen?

24 **Bedenk hoeveel risico u wilt en kunt lopen**
Bedenk voordat u gaat beleggen ook wat uw mogelijkheden en verwachtingen zijn. Welk verlies bent u bereid te accepteren op het geld dat u inlegt? Stopt u alle eieren in 1 mandje of zorgt u dat uw vermogen zoveel mogelijk verspreid wordt? Kunt u het geld dat u belegt voor langere tijd missen? En bent u bereid om risico's te lopen? Wilt u een hoog rendement, dan neemt u vaak ook een groter risico.

25 **Verdiep u in de kenmerken van beleggingsfondsen en hun specifieke risico's**
Voordat u een beleggingsbeslissing neemt moet u er altijd voor zorgen dat u weet waarin u belegt en wat de belangrijkste risico's van die belegging zijn. Ook moet u ervoor zorgen dat u een inschatting maakt van hoe reëel die risico's zijn en welke impact ze voor u (kunnen) hebben als ze zich voordoen. Ieder beleggingsfonds is verplicht een document met daarin belangrijke kenmerken en risico's te publiceren. Dit kan een Essentieel-informatiedocument (Eid) of bijvoorbeeld een (verkort) prospectus zijn. Wij raden u aan om altijd het Eid, het prospectus of andere verplichte informatie van de uitgevende instelling te lezen voordat u gaat beleggen. Daarnaast kunt u ook de documentatie van de uitgevende instellingen van effecten waarin **beleggingsfondsen** beleggen raadplegen.

Bijlage 2 - Samenvatting Nationale-Nederlanden Bank N.V. - Orderuitvoeringsbeleid

1 **Waarom deze samenvatting?**
Dit document is een samenvatting van ons Beleid voor het uitvoeren, doorgeven en verwerken van orders in financiële instrumenten (het **'Beleid'**). In deze samenvatting vind je informatie over de manier waarop Nationale-Nederlanden Bank N.V. (de **'Bank'**, **'wij/we'**) orders in financiële instrumenten doorgeeft of (laat) uitvoeren. Wij zijn verplicht om bij het doorgeven of (laten) uitvoeren van orders in financiële instrumenten voor jou het best mogelijke resultaat te behalen. Dit wordt ook wel 'best execution' genoemd. Hieronder lees je in het kort hoe we bij het doorgeven of (laten) uitvoeren van orders voor best execution zorgen. Meer informatie over de wijze waarop we orders doorgeven of (laten) uitvoeren staat in het Beleid. Dit Beleid vind je op **nn.nl/orderuitvoeringsbeleid**.

2 **Welke orders vallen onder het Beleid?**
Alle orders die wij voor klanten het uitvoeren, doorgeven en verwerken vallen onder dit Beleid.

3 **Hoe bepalen wij aan wie we orders in we beleggingsfondsen en Exchange Traded Funds (ETF's) doorgegeven?**
Voor de uitvoering van orders in beursgenoteerde **beleggingsfondsen** en ETF's gebruiken wij een 'execution broker'. Bij het selecteren van een execution broker beoordelen wij onder meer de volgende criteria:

- Kennis en ervaring;
- Solvabiliteit en liquiditeit;
- Serviceniveau;
- Vergunningen; en
- Vermogensscheiding.

Verder analyseren wij het Orderuitvoeringsbeleid van de execution broker. We kijken dan naar de volgende zaken:

- De prijs waartegen een order wordt uitgevoerd;
- De kosten om de order uit te voeren;
- De snelheid waarmee de order wordt uitgevoerd;
- De kans dat de order wordt uitgevoerd en afgewikkeld; en
- De markttoegang die de execution broker heeft tot verschillende 'plaatsen van uitvoering'. 'Plaatsen van uitvoering' zijn een gereglementeerde markt (een beurs), een multilaterale handelsfaciliteit, een beleggingsonderneming met systematische interne afhandeling, een market maker of een andere liquiditeitsverschaffer.

4 **Aan welke execution broker geven we orders in beursgenoteerde beleggingsfondsen en ETF's door?**
Wij hebben op basis van de bovenstaande factoren gekozen voor CACEIS Bank, Netherlands Branch ('CACEIS **NL**') als execution broker. CACEIS NL is onderdeel van CACEIS Bank S.A. ('CACEIS'). CACEIS is een ervaren execution broker en heeft toegang tot een groot aantal plaatsen van uitvoering.

Let op! We salderen orders in beursgenoteerde **beleggingsfondsen** en ETF's voordat we ze aan de execution broker doorgeven. We geven alleen de gesaldeerde order voor uitvoering door aan de execution broker. Meer informatie over het salderen van orders vind je in hoofdstuk 6 van het Beleid. Dit Beleid vind je op **nn.nl/orderuitvoeringsbeleid**.

5 **Hoe bepalen wij waar we orders in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen uitvoeren?**
Bij het uitvoeren van orders in niet-beursgenoteerde **beleggingsfondsen** houden we rekening met de volgende best execution factoren:

- De prijs waartegen de order wordt uitgevoerd;
- De kosten om de order uit te voeren;
- De snelheid waarmee de order wordt uitgevoerd;
- De omvang van de order;
- De waarschijnlijkheid dat de order wordt uitgevoerd en afgewikkeld;
- De aard van de order; en
- Alle andere voor de uitvoering van de order relevant aspecten.

Bij het uitvoeren van orders in niet-beursgenoteerde **beleggingsfondsen** kijken wij vooral naar de prijs minus de uitvoeringskosten. Dit wordt ook wel de 'totale tegenprestatie' genoemd. Met andere woorden: de verhouding tussen de prijs en de uitvoeringskosten is bij het uitvoeren van orders in niet-beursgenoteerde **beleggingsfondsen** de belangrijkste best execution factor.

6 **Waar voeren wij orders in niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen uit?**
Orders in niet-beursgenoteerde **beleggingsfondsen** kunnen niet op een handelsplatform (bijvoorbeeld de Beurs of MTF) worden uitgevoerd. Een order in een niet-beursgenoteerd **beleggingsfonds** kan alleen worden uitgevoerd bij het **beleggingsfonds** zelf of bij een door haar aangewezen 'transfer agent'.
Voor de uitvoering van orders in niet-beursgenoteerde **beleggingsfondsen** hebben wij gekozen voor het Vestima-platform van Clearstream Bank S.A.
Het Vestima-platform is een systeem waarop we orders in niet-beursgenoteerde **beleggingsfondsen** direct tegen het **beleggingsfonds** of de door haar aangewezen transfer agent kunnen uitvoeren. Deze wijze van orderuitvoering is gelet op de belangrijkste best execution factoren (prijs en uitvoeringskosten) in overeenstemming met ons Beleid.

7 **Hoe bewaken wij de kwaliteit van orderuitvoering?**
We bewaken de kwaliteit van het Beleid door periodiek na te gaan of het beleid nog steeds voldoet aan de best execution factoren. Voor orders in beursgenoteerde **beleggingsfondsen** en ETF's beoordelen we of de uitvoering van orders door CACEIS voldoet aan onze standaarden.
Voor niet-beursgenoteerde **beleggingsfondsen** kijken we naar de kwaliteit van orderuitvoering die we hebben behaald bij het uitvoeren van orders via het Vestima-platform. Bij deze beoordeling kijken we naar alle best execution factoren en niet alleen naar de prijs en uitvoeringskosten.
Verder publiceren we jaarlijks een rapport met daarin een top vijf van de belangrijkste plaatsen van uitvoering waarop wij orders in niet-beursgenoteerde **beleggingsfondsen** hebben uitgevoerd. Deze rapporten bevatten ook een korte samenvatting met daarin een analyse van de door ons behaalde kwaliteit van uitvoering.
Je kunt deze rapporten inzien op **nn.nl/orderuitvoeringsbeleid**.

8 **Wanneer wordt het Beleid herzien?**
We evalueren het Beleid jaarlijks, of vaker als bepaalde omstandigheden daartoe aanleiding geven. Als we op grond van deze evaluatie besluiten het Beleid te wijzigen dan publiceren we het aangepaste Beleid op **nn.nl/orderuitvoeringsbeleid**.

Bijlage 3 - Belangentegenstellingen

Inleiding
Als gevolg van wet- en regelgeving dienen wij doeltreffende procedures en maatregelen te hebben en na te leven om tegenstrijdige belangen te voorkomen of daar adequaat mee om te gaan. Het betreft hier mogelijke tegenstrijdige belangen die voortvloeien uit de dienstverlening als beleggingsonderneming. Deze bijlage is een samenvatting van de maatregelen en procedures die de **bank** heeft genomen om belangenverstrengeling zoveel mogelijk te voorkomen.

Er kan sprake zijn van een tegenstrijdig belang als één van de partijen een (mogelijk) voordeel behaalt terwijl er mogelijk schade wordt toegebracht aan een andere partij. Wij onderkennen daarin de volgende belangentegenstellingen:

- Tussen een **rekeninghouder** en de **bank**;
- Tussen **rekeninghouders** onderling;
- Tussen een **rekeninghouder** en medewerkers van de bank;
- Tussen medewerkers en de bank.

Tegenstrijdige belangen kunnen altijd dáár ontstaan, waar sprake is van vertrouwelijke informatie over NN Group, Nationale-Nederlanden, haar **rekeninghouder(s)** of over de **beleggingsfondsen** waarin wordt belegd.

Beperkt risico van tegenstrijdige belangen
De bank beperkt zich bij haar dienstverlening tot het gebruik van **beleggingsfondsen** en/of liquide middelen. Wij maken daarbij gebruik van een brede selectie van **beleggingsfondsen**, die op hun beurt beleggen in een brede waaier van effecten (financiële instrumenten in de zin van de Wft). Daarbij zijn de verzamelorders die de bank uitvoert gering van omvang gerelateerd aan de waarde en het aantal uitgezette deelnemingsrechten van de **beleggingsfondsen**.

Dit betekent dat een **rekeninghouder**, individueel zowel als groep, via onze dienstverlening slechts zeer beperkte invloed kan hebben op de koers van een onderliggend effect (financieel instrument in de zin van de Wft). En daarmee een andere **rekeninghouder** dus geen schade kan toebrengen. Dat betekent dat tegenstrijdige belangen tussen **rekeninghouders** onderling niet of nauwelijks aanwezig zijn.

De overige belangentegenstellingen worden in beginsel beperkt door de volgende factoren:

- Wij houden geen eigen posities aan;
- Wij houden geen belangen aan in **rekeninghouders**;
- Wij ontvangen geen retourprovisie over transacties, geen bestandsvergoedingen van **beleggingsfondsen** en verstrekken geen bestandsvergoedingen aan cliëntenremisiers;
- Wij nemen niet deel aan het voor derden plaatsen van financiële instrumenten bij uitgifte;
- Wij behandelen iedere **rekeninghouder** in beginsel gelijk.

Onze leidinggevenden zijn er voor verantwoordelijk dat onze medewerkers zich bewust zijn van en handelen naar de binnen ons bedrijf geldende maatregelen en procedures met betrekking tot belangentegenstellingen.

Onze medewerkers zijn gehouden om te voorkomen dat hun privé belangen van invloed zijn of lijken te zijn op de handelingen die zij als medewerker van de **bank** verrichten. Hieronder worden een aantal van de maatregelen en procedures besproken die wij hebben genomen om de (schijn van) belangenverstrengeling zoveel mogelijk te voorkomen.

Algemene maatregelen en procedures
Omgaan met vertrouwelijke informatie.
De medewerkers van de **bank** dienen zorgvuldig om te gaan met cliëntinformatie en andere vertrouwelijke (koersgevoelige) informatie. De medewerkers moeten alle informatie die met de uitvoering van hun functie of anderszins wordt ontvangen met de grootst mogelijke zorgvuldigheid behandelen. De op deze wijze verkregen informatie mag op geen enkele wijze worden misbruikt. Het verstrekken van koersgevoelige informatie aan andere medewerkers is nooit toegestaan tenzij specifiek nodig voor de taakuitvoering.

Compliance beleid
Het compliance beleid kent regels die toezien op de integriteit van de organisatie als geheel en op die van elke individuele medewerker. NN Group heeft een gedragscode opgesteld die ook geldt voor iedere medewerker van de **bank**. In de NN Gedragscode wordt inzake belangentegenstellingen verwezen naar specifieke beleidsdocumenten waarin NN Group regels stelt hoe medewerkers met dergelijke belangen-conflicten moeten omgaan.

De Compliance functie in het bedrijf ziet toe op de naleving van deze regels.

Bankierseed
Sinds 1 april 2015 leggen medewerkers van Nationale-Nederlanden Bank de bankierseed af. Dit is een beroepseed waarbij wij beloven dat we onze functie zorgvuldig en integer zullen uitoefenen en daarbij het belang van de klant centraal stellen. Dit doen we op basis van een zorgvuldige afweging tussen alle belangen die bij de **bank** een rol spelen: die van klanten, de aandeelhouders, de werknemers en de samenleving waarin de **bank** opereert.

Specifieke maatregelen
Behalve algemene maatregelen en procedures heeft de **bank** specifieke maatregelen getroffen om de mogelijke omstandigheden die een belangentegenstelling vormen of kunnen doen ontstaan tegen te gaan.

Information Barriers (ook wel Chinese walls)
Een Chinese wall is een informatie barrière binnen een organisatie die is ingesteld om een onbedoelde of ongeoorloofde uitwisseling van informatie te voorkomen die zou kunnen leiden tot een belangentegenstelling. Information Barriers kunnen fysiek, organisatorisch en van personele aard zijn. Bijvoorbeeld werkruimtes die alleen voor bepaalde medewerkers toegankelijk zijn met een sleutel(kaart) of code, vormen een fysieke information barrier. Het toewijzen van taken en de informatie die daarbij hoort aan specifieke teams, functiescheiding genaamd, is een organisatorische information barrier. Wij hebben een Chinese wall ingesteld tussen ons Investment Office en de rest van de **bank** met betrekking tot bepalen van het beleggingsbeleid.

Beveiligingsmaatregelen
Nationale-Nederlanden Bank heeft maatregelen getroffen op het gebied van fysieke beveiliging en ICT-beveiliging (logische toegangsbeveiliging). Deze maatregelen zijn ingesteld om ongewilde verspreiding van informatie te voorkomen en toegang tot gegevens alleen op 'need-to-know' basis mogelijk te maken.

Beloningsregeling voor het personeel
Nationale-Nederlanden Bank kent een variabele personeelsbeloning. Deze regeling is deels afhankelijk van het financiële resultaat, maar ook van klanttevredenheidscores. Wij hebben maatregelen getroffen dat noch de onderneming, noch haar personeel zich in haar gedragingen naar cliënten negatief laat leiden door deze regeling.

Mogelijke toekomstige belangentegenstellingen
We hebben getracht zo volledig mogelijk te zijn bij de inventarisatie van potentiële belangentegenstellingen.

We verwachten eigenlijk niet dat er (in de toekomst) een nog niet geïdentificeerde tegenstelling van belangen kan ontstaan die het belang van één of meer cliënten zou kunnen schaden. Wanneer dit onverhoopt wel het geval is, dan nemen we daar voor zover redelijkerwijs nodig aanvullende maatregelen voor of scherpen we bestaande maatregelen aan.

Ondanks het instellen van beleid, maatregelen en procedures om belangentegenstellingen tegen te gaan, kan het voorkomen dat het belang van één of meer **rekeninghouders** is geschaad door onvoldoende of tekortschietende naleving van het beleid, de maatregelen of de procedures. In die gevallen dat dit wordt geconstateerd, wordt melding gemaakt van de schending van het klantbelang in de incidentenregistratie en betreffende **rekeninghouders** worden hierover geïnformeerd en waar nodig gecompenseerd.

Het beleid inzake belangentegenstellingen is onderdeel van een periodieke beoordeling door de afdeling Compliance. Hierin worden ook de beleggingsonderneming zelf en de personen met zeggenschap betrokken.